



SVEA HOVRÄTT  
Mark- och miljööverdomstolen  
060206

**DOM**  
2019-01-31  
Stockholm

Mål nr  
M 5189-17

## ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-05-04 i mål nr M 2249-15, se bilaga A

## PARTER

### Klagande och motpart

1. Länsstyrelsen i Skåne län  
205 15 Malmö
2. Miljönämnden i Hässleholms kommun  
281 80 Hässleholm
3. Hässleholm Miljö AB, 556555-0349  
Box 104  
281 22 Hässleholm

## SAKEN

Ansökan om tillstånd att fortsatt bedriva verksamhet vid Hässleholms Kretsloppscenter på fastigheten Vankiva 4:17 i Hässleholms kommun

---

## MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom på så sätt att villkor 12 och 13 ska ha följande lydelse:

12. Förorenat vatten från lagrings-, behandlings- och deponeringsytor ska samlas upp och renas i erforderlig utsträckning före utsläpp till recipient inklusive användning för bevattning av energiskog. Vid utsläpp till Prästabäcken ska en spädningsfaktor om minst fyra som dygnsmedelvärde gälla i utsläppspunkten. Om flödet i bäcken vid utsläppspunkten, utsläppet oräknat, understiger 2 l/s får inget utsläpp ske.

Dok.Id 1435805

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30

13. Föroreningsinnehållet i det vatten som avses i villkor 12 får som månadsmedelvärde respektive årlig utsläppsmängd inte överstiga följande utsläppsvärden.

Parameter	Halt	Enhet	Mängd	Enhet
BOD7	12	mg/l	2,0	ton/år
TOC	125	mg/l	20	ton/år
Tot-N	15	mg/l	2,5	ton/år
Tot-P	0,5	mg/l	0,08	ton/år
Ammoniumkväve	3*	mg/l		
Klorid	850	mg/l	120	ton/år
Oljeindex	1	mg/l	40	kg/år
Arsenik	0,01	mg/l	0,8	kg/år
Bly	0,002	mg/l	0,2	kg/år
Kadmium	0,0002	mg/l	0,02	kg/år
Koppar	0,03	mg/l	2,5	kg/år
Krom	0,05	mg/l	7	kg/år
Kvicksilver	0,00025	mg/l	0,04	kg/år
Nickel	0,08	mg/l	10	kg/år
Zink	0,05	mg/l	8	kg/år
pH	6,5-9,5			

\*Medelvärde från 1 juni till och med 31 oktober

Angivna värden för månadsmedelvärde uttryckt som halt ska innehållas under minst 10 månader per kalenderår. Värdena för årlig utsläppsmängd ska beräknas flödesproportionellt.

---

**YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN**

**Hässleholm Miljö AB** (bolaget) har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra villkor 13 i mark- och miljödomstolens dom så att lydelsen blir enligt följande:

*Villkor 13*

Föroreningsinnehållet i utsläppt renat lakvatten får som årsmedelvärde inte överstiga följande utsläppsvärden:

Parameter	Halt	Enhet
BOD7	20	mg/l
Tot-N	25	mg/l
Tot-P	0,8	mg/l
TOC	140	mg/l
Ammoniumkväve	3*	mg/l
Oljeindex	1	mg/l
Arsenik	0,01	mg/l
Bly	0,002	mg/l
Kadmium	0,0002	mg/l
Koppar	0,03	mg/l
Krom	0,05	mg/l
Kvicksilver	0,00025	mg/l
Nickel	0,1	mg/l
Zink	0,08	mg/l
pH	6,5-9,5	
Klorid	1000	mg/l

\*Medelvärde från 1 juni till och med 31 oktober

I andra hand har bolaget yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra villkor 13 i mark- och miljödomstolens dom så att lydelsen blir enligt följande:

Villkor 13

Föroreningsinnehållet i utsläppt renat lakvatten får inte överstiga följande begränsningsvärden:

Parameter	Månads- medelvärde	Årsmedel- värde	Enhet
BOD7	20	12	mg/l
TOT-N	25	15	mg/l
Tot-P	0,8	0,5	mg/l
TOC	140	125	mg/l
Ammoniumkväve	3*	3*	mg/l
Oljeindex	1	1	mg/l
Arsenik	0,01	0,01	mg/l
Bly	0,002	0,002	mg/l
Kadmium	0,0002	0,0002	mg/l
Koppar	0,03	0,03	mg/l
Krom	0,05	0,05	mg/l
Kvicksilver	0,00025	0,00025	mg/l
Nickel	0,1	0,08	mg/l
Zink	0,08	0,05	mg/l
pH	6,5-9,5	6,5-9,5	
Klorid	1000	850	mg/l

\*Medelvärde från 1 juni till och med 31 oktober

Angivna värden för månadsmedelvärden uttryckt som halt ska innehållas under minst 10 månader per kalenderår. Värdena för årsmedelhalt ska beräknas flödesproportionellt.

**Länsstyrelsen i Skåne län** (länsstyrelsen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra första meningen i villkor 13 i mark- och miljödomstolens dom så att lydelsen blir enligt följande:

Villkor 13

Föroreningsinnehållet i utsläppt renat lakvatten och renat vatten från deponier, lagrings- och behandlingsytor till recipient samt bevattning av energiskog får som månadsmedelvärde respektive årlig utsläppsmängd inte överstiga följande utsläppsvärden.

**Miljönämnden i Hässleholms kommun** (kommunen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra sida 1 i mark- och miljödomstolens dom så att det tydliggörs att mängden ”6 miljoner ton exklusive sluttäckning” avser total deponerad mängd sedan verksamheten påbörjades samt om mängderna ”1,2 miljoner ton” respektive ”4,5 miljoner ton” avser total mängd framtida deponering räknat från det att nu aktuellt tillstånd tas i anspråk.

Kommunen har vidare yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra villkor 25 i mark- och miljödomstolens dom så att det tydligare framgår vilket eller vilka vattendrag som avses med recipient.

**Länsstyrelsen** och **kommunen** har bestritt bolagets ändringsyrkanden.

**Bolaget** har bestritt länsstyrelsens och kommunens ändringsyrkanden.

#### UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

**Bolaget** har anfört i huvudsak följande:

*Lakvatten från lagrings-, behandlingsytor och deponier*

Villkor 13 syftar till att begränsa påverkan från utsläpp av renat lakvatten. Så som mark- och miljödomstolen utformat villkoret kan det tolkas på så sätt att andra strömmar än lakvatten, t.ex. dagvatten, omfattas av de angivna utsläppsvärdena. Detta

innebär att vatten från ytor som inte används för avfall ändå skulle belasta reningsprocessen förutsatt att ytorna används som lagrings- eller behandlingsytor. De strömmar som utgör dagvatten omfattas dock redan av villkor 16 där dagvattenflöden ska utredas och förslag på begränsningsvärden framtas. Med angivande av uttrycket ”renat lakvatten” i villkor 13 omfattas allt lakvatten, inklusive vatten från lagrings-, behandlingsytor och deponier.

#### *Föreskrivna årliga utsläppsmängder*

Mark- och miljödomstolen har i villkor 13 angivit totalhalter per år som utsläppsvärde. Domstolen har baserat villkoret för årsutsläppsmängden på ett medelvärde för lakvattenvolym beräknat över fem år, i detta fall 150 000 m<sup>3</sup>. För enstaka år med rik nederbörd genereras dock lakvattenmängder som vida överstiger detta medelvärde. Under dessa år blir massflödena förhöjda vilket innebär att de angivna begränsningarna för årsvärden kommer att överstigas trots att anläggningens utsläpp håller sig inom de villkorade halterna. Vid år med rik nederbörd är risken således uppenbar att bolaget överskrider den villkorade årliga utsläppsmängden trots att haltvillkoren är uppfyllda.

Att använda total årlig utsläppsmängd är även ett avsteg från praxis. Utsläppsvillkor brukar utformas som haltvärden.

#### *Föreskrivna utsläppshalter*

De föreskrivna månadsmedelvärdena ligger i nivå med de utsläppshalter som bolaget idag uppvisar som årsmedelvärden. Marginalen mellan angivna månadsmedelvärden och nu förekommande årsmedelvärden är mindre än vad som får anses skäligt. Det är närmast tekniskt omöjligt och ekonomiskt orimligt för bolaget att hålla sig inom angivna månadsmedelvärden. Det skulle även ge en ohållbar arbetssituation för de som sköter anläggningen. Jämfört med bolagets redovisade resultat från månadsvisa provtagningar under åren 2012–2016 innebär de angivna månadsmedelvärdena i villkor 13 att bolaget kommer göra sig skyldigt till frekventa överträdelser av villkoret.

Bolaget har visat att de av bolaget föreslagna haltgränserna i form av årsmedelvärden medför ringa påverkan på recipienten Prästabäcken samt en obetydlig påverkan på Almaån. De omfattande investeringar som krävs av bolaget för att följa de månads-

medelvärden som anges i villkor 13 står inte i proportion med den begränsade miljöförbättring som därigenom skulle kunna uppnås. Nuvarande reningsprocess har en höggradig reningsförmåga. Ytterligare reningssteg, t.ex. skivfilter, kan inte anses tillföra någon miljönytta av betydelse. Skivfilter renar inte lösta ämnen eller ämnen som är bundna till lösta komplex. Filtret tar således inte bort fosfatfosfor, järn(II), lösta humusämnen, metaller som är bundna till lösta komplex eller överskott av kolkälla som är vattenlöslig.

För det fall Mark- och miljööverdomstolen finner att månadsmedelvärden ska föreskrivas yrkar bolaget att de värden som framgår av bolagets andrahandsyrkande ska fastställas i kombination med haltvärden på årsbasis. En sådan utformning av villkoret skulle inte medföra någon ändring av betydelse för miljön.

**Länsstyrelsen** har hänvisat till vad man tidigare framfört i mark- och miljödomstolen och har därutöver anfört i huvudsak följande:

*Bevattningen av energiskog*

Det behöver tydligare framgå att utsläppsvillkoret i villkor 13 även omfattar det vatten som går till bevattningen av energiskog. Om utsläppsvillkoret inte omfattar vatten som används för bevattning av energiskog innebär det att förorenat vatten kan spridas oreglerat i området. Kvävehalten för vattnet som används för bevattning regleras i villkor 15. Det aktuella vattnet innehåller dock fler föroreningar än kväve, t.ex. metaller och organiska miljögifter. Det kan inte heller anses givet att bevattning av energiskog med orenat vatten utgör bästa möjliga teknik.

*Lakvatten från lagrings-, behandlingsytor och deponier*

Länsstyrelsen motsätter sig en ändring av villkor 13 enligt bolagets yrkande. I förordning (2001:512) om deponering av avfall definieras lakvatten som ”en vätska som efter att ha varit i kontakt med avfallet lämnar en deponi eller som innehålls i en deponi”. Med bolagets förslag kommer villkoret endast att omfatta det vatten som varit i kontakt med deponi. Villkor 13 bör därför även omfatta renat vatten från lagrings- och behandlingsytor.

*Föreskrivna utsläppshalter*

Länsstyrelsen motsätter sig en ändring enligt bolagets förslag. Bolaget har inte anfört tillräckliga argument till varför halterna ska ändras enligt yrkandet. Att bolaget har visat att det skulle haft svårigheter att klara villkor 13 bakåt i tiden är inte skäl nog. Det finns tekniska lösningar som bolaget kan använda för att sänka utgående halter. Det har inte framkommit att det skulle vara orimligt dyrt att installera ytterligare rening.

*Föreskrivna årliga utsläppsmängder*

Länsstyrelsen motsätter sig bolagets yrkande att regleringen av utsläppsmängd tas bort i villkor 13. Om regleringen av utsläppsmängd tas bort skulle det innebära en sämre kontroll över utsläppen då olika delströmmar med olika karaktär blandas samman och medför utspädning av enskilda parametrar. Om regleringen av utsläppsmängd tas bort behövs det en särskild reglering avseende det vatten som kommer från oljebehandlingsanläggningen.

**Bolaget** har bemött länsstyrelsens yttrande enligt följande:

*Bevattningen av energiskog*

Bolaget motsätter sig en ändring enligt länsstyrelsens yrkande. Bevattning av energiskogen kommer att ske med lakvatten som genomgått hela reningsprocessen med undantag för SBR-anläggningen. SBR-anläggningen har som huvudsyfte att avskilja kväve och fosfor vilket är de ämnen som energiskogen behöver för att växa. Genom tillskottet av dessa ämnen kommer skogen att växa snabbare. Energiskogen har således en liknande funktion som SBR-anläggningen. Det är orimligt att ställa samma krav på vattnet som går till bevattning av energiskog som på det vatten som släpps till Prästabäcken då energiskogen tillgodogör sig näringsämnen som fosfor och kväve.

Villkor 15 är baserat på vilka halter kväve som växande energiskog kan tillgodogöra sig. Om det antas att energiskogen årligen bevattnas i medeltal ca 400 mm samtidigt som kvävehalten skulle begränsas till 15 mg/l kommer den tillförda mängden kväve att begränsas till 60 kg/ha. För att tillföra den mängd kväve som energiskogen kan utnyttja för maximal tillväxt skulle ytterligare bevattning behöva ske med i medeltal 1 300 mm per år. Det av länsstyrelsen föreslagna förtydligandet sätter således villkor 15 ur spel.



**Kommunen** har hänvisat till vad man tidigare framfört i mark- och miljödomstolen och har därutöver anfört i huvudsak följande:

*Förtydligande av vad som utgör totalt deponeringsmängd*

Det framgår inte tydligt av mark- och miljödomstolens dom om den totala mängd massor som får deponeras på anläggningen avser total mängd tillkommande massor efter ianspråktagande av nu aktuellt tillstånd eller om det avser total mängd sedan verksamheten började. Detta behöver förtydligas.

*Villkor 25*

Enligt villkor 25 ska bolaget ta fram ett program för kontroll av recipientpåverkan. Det framgår inte av villkoret vilket av vattendragen Prästabäcken, Almaån eller Hörlingeån som programmet ska avse. Det behöver förtydligas.

**Bolaget** har bemött kommunens yttrande enligt följande.

*Förtydligande av vad som utgör total deponeringsmängd*

Det framgår tydligt av mark- och miljödomstolens dom att tillståndsgiven mängd avser tillkommande deponering enligt nu gällande avtal. Enligt bolagets beräkningar kommer den totala mängden avseende deponerat material under kommande 30 år uppgå till 5,7 miljoner ton varav 1,2 miljoner ton avser farligt avfall och 4,5 miljoner ton avser icke farligt avfall. Den totala mängden över 30 år har sedan avrundats uppåt till 6 miljoner ton.

*Villkor 25*

Vilket vattendrag som ska omfattas av kontroll av recipientpåverkan bör hanteras som en tillsynsfråga. Det möjliggör en optimering av recipientkontrollen. Recipientkontroll ska vidare ske i vattendrag där det är möjligt att mäta och detektera påverkan vilket i detta fall är Prästabäcken. Om Mark- och miljööverdomstolen anser att det behöver klargöras vilken recipient som avses i villkor 25 bör följande tillägg göras i slutet av villkoret: ”Med recipient avses Prästabäcken avseende utsläpp av renat lakvatten och Prästabäcken samt Hörlingeån avseende dagvatten”

**Bolaget och länsstyrelsen** har under handläggningen i Mark- och miljööverdomstolen förtydligat att deras bedömning är att det vatten som omnämns i första meningen i villkor 12 är det vatten som också omfattas av utsläppsvillkoret i villkor 13.

## MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

### Total mängd deponerat avfall

Av bolagets ansökan framgår att årlig deponerad mängd avfall beräknas till högst 150 000 ton icke farligt avfall och 40 000 ton farligt avfall. Av ansökan framgår vidare att beräkning för en tidsperiod om 30 år ger total deponerad mängd 5,7 miljoner ton, som avrundats till 6 miljoner ton. Mark- och miljööverdomstolen anser att det med tillräcklig tydlighet framgår att de angivna mängderna i domslutet avser tillkommande deponerade mängder. Något förtydligande behövs inte. Hässleholms kommuns överklagande ska därför avslås i den delen.

### Villkor 13

*Finns det anledning att frånga månadsmedelvärden och mängdvärden?*

Bolaget har gjort gällande att utsläppsvärdena i första hand ska anges som årsmedelvärden i stället för månadsmedelvärden. Det innebär även att ingen årlig mängdgräns ska föreskrivas. I andra hand vill bolaget att haltmedelvärden ska anges som månadsmedelvärden och att dessa för klorid, BOD7, tot-P, tot-N, TOC, nickel och zink ska vara mer generösa samt att det ska anges ett årsmedelvärde uttryckt som halt i stället för en årlig mängdgräns.

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens bedömning att det är lämpligt att utforma villkoret med månadsmedelvärden och årliga utsläppsmängder. Genom att angivna värden för månadsmedelvärden uttryckt som halt måste innehållas endast under 10 månader per kalenderår har hänsyn tagits till variationer under året. Med den konstruktion för månadsmedelvärden som valts och utan villkor för årlig avloppsvattenmängd är det även motiverat att reglera den totala utsläppsmängden av föroreningar per år. Det saknas därför skäl att ändra den konstruktion av villkoret som

mark- och miljödomstolen föreskrivit med månadsmedelvärde som halt och årlig mängd. Vad bolaget anfört föranleder ingen annan bedömning.

*Finns det skäl att ändra utsläppsvärden?*

Bolaget har i andra hand yrkat att månadsmedelvärdena för klorid, BOD7, tot-P, tot-N, TOC, nickel och zink ska vara högre och att det för samtliga ämnen ska bestämmas ett årsmedelvärde för halt i stället för en tillåten årlig mängd. Bolaget har anfört att det krävs större marginaler i villkoret avseende halt och utsläppsmängd och att bolaget inte skulle klara av att innehålla de utsläppsvärden som följer av mark- och miljödomstolens dom.

Bolaget har uppgett att utsläppsmängderna i stort sett kommer att vara oförändrade. I utredningen i målet anges månadsmedelvärden för klorid, tot-P, tot-N, TOC, nickel och zink för åren 2012-2016. Bolaget har i Mark- och miljööverdomstolen kompletterat utredningen med motsvarande uppgifter för BOD7 samt uppgifter avseende samtliga ämnen för år 2017. I den senare delen redovisas dock inte månadsmedelvärden.

Av utredningen framgår att utsläppsnivåerna under de angivna åren för ämnena klorid, tot-P, tot-N och zink ligger på en sådan nivå, och visar en sådan utveckling, att det bedöms finnas tillräckliga marginaler för att klara de i tillståndet angivna begränsningsvärdena både vad gäller månadsmedelvärde och årlig utsläppsmängd.

Vad gäller BOD7 skulle de i tillståndet angivna halterna ha överskridits vid ett antal tillfällen under åren 2011-2015 med undantag för år 2012. Halterna för TOC har likaså under vissa år legat på en sådan nivå att de i tillståndet angivna begränsningsvärdena skulle ha överskridits. Under 2016-2017 har dock halter och mängder för både BOD7 och TOC legat på en sådan nivå att de i tillståndet angivna begränsningsvärdena skulle ha innehållits med god marginal. Utredningen i målet eller vad bolaget anfört ger inte stöd för att denna utveckling inte skulle bestå.

Beträffande nickel visar utredningen att bolaget kan komma att ha svårigheter att innehålla månadsmedelvärdet som angetts i tillståndet. Utvecklingen under senare år

synes inte heller ge stöd för en förbättring. Bolaget har anfört att det inte är rimligt att ställa krav på bättre rening av nickel då detta skulle kräva en metod som bolaget bedömt som orimligt dyr i förhållande till miljönyttan. Det ger visst stöd för att utsläppsmängderna beträffande nickel ska ändras. En förutsättning för det är att påverkan på omgivningarna och då särskilt Prästabacken är godtagbar utifrån miljöbalkens krav.

Vad gäller påverkan på vattenkemin i Prästabacken ger utredningen i målet stöd för att sedimenten i ån visar låg exponering för nickel. Det förekommer dock verifierbara ökningarna av nickelhalter vid jämförelse av halterna före och efter utsläppspunkten. Sammantaget bedömer därför Mark- och miljööverdomstolen att månadsmedelvärdet som följer av tillståndet är något för strängt och att det finns utrymme att höja det.

Beträffande månadsmedelvärdet visar bolagets utredning att utsläppsmängderna av nickel skulle ha överskridit det i tillståndet bestämda utsläppsvärdet om 0,06 mg/l en eller flera månader per år under åren 2012-2017, med undantag för år 2014. Bolaget har inte angett någon förklaring till varför utsläppsmängderna under vissa månader varit kraftigt förhöjda. Mark- och miljööverdomstolen bedömer att utredningen ger stöd för att bolaget med tillräcklig marginal klarar ett månadsmedelvärde om 0,08 mg/l. Månadsmedelvärdet för nickel ska därför ändras till 0,08 mg/l.

*Vilka vatten ska omfattas av villkor 13?*

Bolaget vill att villkor 13 endast ska omfatta ”renat lakvatten” men inte ”renat vatten från lagrings- och behandlingsytor samt deponier”. Bolaget har anfört att sättet att utforma villkoret kan tolkas på så sätt att andra strömmar än lakvatten, t.ex. dagvatten, omfattas av villkoret. Detta innebär att vatten från ytor som inte används för avfall ändå skulle belasta reningsprocessen förutsatt att ytorna används som lagrings- eller behandlingsytor.

Det vatten som i villkor 13 benämns ”renat vatten från lagrings- och behandlingsytor samt deponier” får anses vara samma vatten för vilket det föreskrivs rening i villkor 12. Den bedömningen delas av bolaget och länsstyrelsen. Villkor 12 anger således vilket vatten i verksamheten som ska renas före utsläpp till recipient. Det är också det

vatten för vilket utsläppsvärden angivna i villkor 13 inte får överskridas när det släpps ut i recipient. För att förtydliga detta ska mark- och miljödomstolens dom ändras på så sätt att villkor 13 hänvisar till det vatten som avses i villkor 12.

Länsstyrelsen har begärt att villkor 13 ska ändras på så sätt att utsläppsvillkoret ska omfatta även det vatten bolaget använder för bevattning av energiskog. Bolaget har motsatt sig denna ändring och hävdar att energiskogen renar vattnet från kväve och fosfor i tillräcklig utsträckning och att skogen växer snabbare till följd av näringstillskottet.

Enligt bolagets redovisning av vattenkemisk påverkan ses genomslag av lakvatten i Norra Bäckan som mynnar i Prästabäcken främst i samband med bevattning. Medelhalterna av totalkväve redovisas i provpunkter före och efter den våtmark som utgör den ena av bevattningsytorna. För perioden 2010-2014 var halten av totalkväve i bäcken 1,6 mg/l, vilket anges vara en mycket hög halt. Under perioden 2012-2014 ökade sedan halten från 1,6 mg/l uppströms bevattningsytorna till 3,4 mg/l nedströms bevattningsytorna. Kvävepåverkan var störst i samband med höga flöden och störningar i SBR-anläggningen under vintern 2010-2011. Betydande kvävepåverkan från renat lakvatten förekom dock även i samband med bevattning sommartid i maj och juni 2012 och i juni 2014. Även halter av totalkväve i Prästabäcken nedströms utsläppspunkten har legat på liknande nivå. Som genomsnitt 2012-2016 var halten totalkväve 3,0 mg/l. Totalkvävehalterna i orenat lakvatten ligger enligt bolaget ofta inom nivån 80-150 mg/l. Med den avskiljningsgrad i energiskog på 30 – 80 % som bolaget uppgett skulle halten efter passage av bevattningsytorna bli ca 16-105 mg/l. Detta är avsevärt högre än vad som normalt släpps ut efter rening i SBR-anläggningen och högre än vad som föreskrivs för utsläpp i villkor 13 (15 mg/l). Den angivna avskiljningsgraden är dessutom endast en bedömning.

Enligt Mark- och miljööverdomstolen har bolaget således inte visat att bevattningen av energiskogen kan göras med så högt kväveupptag att den kan ersätta rening i SBR-anläggningen av förorenat vatten från verksamheten. Då teknik för rening av näringsämnen numera finns tillgänglig på anläggningen anser Mark- och miljööverdomstolen att vatten som släpps ut till recipient ska ha genomgått sådan

rening för att minska belastningen av näringsämnen i recipienten. På så sätt kommer även spridning av flera tungmetaller att minska. Problemet med övergödningen motiverar här en bättre teknik för rening av kväve och fosfor än den som uppnås genom bevattningen av energiskogen. Mot denna bakgrund är det därför rimligt att förorenat vatten från lagrings-, behandlings- och deponeringsytor som släpps ut till energiskogen omfattas av de utsläppsvärden som följer av villkor 13.

Som framgår ovan har Mark- och miljööverdomstolen ändrat villkor 13 på så sätt att villkoret numera hänvisar till villkor 12 avseende det vatten som ska renas före utsläpp till recipient och som därmed omfattas av de utsläppsvärden som villkor 13 anger. Trots att ingen ändring yrkats av villkor 12 bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det är lämpligt att i detta villkor ange att utsläpp till recipient även inkluderar utsläpp för bevattning av energiskog. På så sätt omfattas det vatten som används för bevattning av energiskog även av de utsläppsvärden som anges i villkor 13. Villkor 12 ska därför ändras i enlighet med vad som framgår av domslutet.

#### **Utformningen av villkor 25**

Enligt villkor 25 ska bolaget ta fram ett program för kontroll av recipientpåverkan. Vilken eller vilka recipienter som ska omfattas av kontrollprogrammet avgörs lämpligen inom ramen för detta arbete i samråd med tillsynsmyndigheten. Det saknas därför skäl att i tillståndet precisera vilka recipienter som berörs. Hässleholms kommuns överklagande ska därför avslås även i denna del.

#### **Sammanfattning**

Mark- och miljööverdomstolen har således funnit skäl att precisera att det vatten som omfattas av utsläppsvärdena i villkor 13 anges i villkor 12 samt att utsläppsvärdena även ska omfatta det utsläpp av vatten som sker för bevattning av energiskogen. Vidare har Mark- och miljööverdomstolen funnit skäl att ändra utsläppsvärdet för nickel uttryckt som månadsmedelvärde till 0,08 mg/l. I övrigt har inte funnits skäl att göra någon ändring.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga B

Överklagande senast den 2019-02-28.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Hans Nyman, tekniska rådet Kerstin Gustafsson samt tf. hovrättsassessorn Kristina Dreijer, referent.

Föredragande har varit Anna Hämborg Barron.



## Rättelse/komplettering

Dom, 2017-05-04

### Rättelse, 2017-06-01

Beslut av: rådmannen Cecilia Giese Hagberg

Följande rättelser görs i dom meddelad 2017-05-04;

Sid 1, under avsnittet "DOMSLUT": Efter 792 000 ton ska det rätteligen stå avfall och massor. Efterföljande mening ska ha följande lydelse; "Total deponerad mängd får uppgå till högst 6 miljoner ton exklusive sluttäckning".

Sid 7, villkor 19, andra meningen ska ha lydelsen: " Förvaring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte kan ansamlas".

Sid 8, villkor 19, sista meningen ska ha lydelsen: " Villkoret omfattar inte tillfällig förvaring av mindre mängder kemiska produkter i direkt anslutning till förbrukningsstället om det kan ske utan risk för spill eller läckage till mark eller dag-/spillvattenbrunnar och dylikt".

Sid 9, under avsnittet "delegering", andra stycket, ska ha följande lydelse:" ...i enlighet med villkor 16 och de eventuella villkor som behövs med anledning av villkor 7 ifråga om invasiva arter, samt att besluta om åtgärder i övrigt vad som framkommer utifrån villkor 8, 9, 14, 15, 22 och 24 och ifråga om kontroll av verksamheten enligt villkor 17 och 25".





VÄXJÖ TINGSRÄTT  
Mark- och miljödomstolen

**DOM**  
2017-05-04  
meddelad i  
Växjö

Mål nr M 2249-15

### SÖKANDE

Hässleholms Miljö AB  
Box 104  
281 22 Hässleholm

### SAKEN

Ansökan om tillstånd att fortsatt bedriva verksamhet vid Hässleholms Kretsloppscenter på fastigheten Vankiva 4:17, Hässleholms kommun

Avrinningsområde:	88	
Koordinater (SWEREF 99TM):	N: 6228723	E: 420076
Verksamhetskoder, IED:	90.406, 90.290, 90.320	

### DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen meddelar Hässleholm Miljö AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att på fastigheten Hässleholm Vankiva 4:17 i Hässleholms kommun, Skåne län, bedriva verksamhet vid Hässleholms Kretsloppscenter (HKC) avseende en intransport till anläggningen av 792 000 ton massor per år och mellanlagring av 260 000 ton per år. Total mängd deponerad mängd får uppgå till högst 6 miljoner ton exklusive sluttäckning. Mängden farligt avfall får därvid uppgå till 1,2 miljoner ton och icke farligt avfall till 4,5 miljoner ton. Totalmängden återvunnet avfall får uppgå till högst 14 miljoner ton exklusive sluttäckningsmassor.

Följande avfallstyper med koder enligt bilaga 4 till avfallsförordningen (2011:927) får hanteras: 01-08, 10-17, 19, 20. Tillståndet omfattar således alla avfallstyper utom avfall från fotografisk industri eller från sjukvård eller veterinärverksamhet eller därmed förknippad forskning (med de undantag som anges i förordningen).

Dok.Id 385186

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 130 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

Metoder för återvinnning och bortskaffande enligt bilagor 2 och 3 till avfallsförordningen som får användas är följande.

Återvinning (för fulltext se förordningstext): Användning främst som bränsle eller annan energikälla (R1), materialåtervinning av organiska ämnen som inte används som lösningsmedel (R3), av metaller eller metallföreningar (R4), av andra oorganiska material (bl.a. jordtvätt) (R5), markspridning med positiva effekter på jordbruket eller ekologin (R10) och utväxling (inledande hantering och förbehandling) av ovannämnda material (R12).

Bortskaffande (för fulltext se förordningstext): Deponering på eller under markytan (D1), behandling i markbädd (D2), invallning (D4), särskilt utformad markdeponering (D5), biologisk behandling (D8) eller fysikalisk kemisk behandling (D9) inför annat bortskaffande och sammansmältning eller behandling före en hantering (D13).

Tillståndet avser följande verksamheter enligt 29 kap. miljöprövningsförordningen (2013:251).

<b>Verksamhet</b>	<b>max mängd (ton/år)</b>
<b><i>Deponering</i></b>	
Icke farligt avfall (huvudverksamhet)	150 000
Farligt avfall	40 000
<i>Totalt deponerad mängd</i>	<i>190 000</i>
<b><i>Mellanlagring</i></b>	
<i>Icke farligt avfall</i>	
Trä- och brännbart avfall	20 000
Organiskt avfall	15 000
Förbränningsrester/slagg	20 000
Inert konstruktionsmaterial	30 000
Återvinningsmaterial	15 000
<i>Totalt</i>	<i>100 000</i>
<i>Farligt avfall.</i>	
Förorenade massor	150 000
Farligt avfall	10 000
<i>Totalt mellanlagrad mängd</i>	<i>160 000</i>

<u>Verksamhet</u>	<u>max mängd (ton/år)</u>
<b><i>Sönderdelning, siktning och behandling</i></b>	
<i>Icke farligt avfall.</i>	
Sönderdelning och siktning av trä- och brännbart avfall	100 000
Sönderdelning, siktning och biologisk behandling av organiskt avfall	50 000
Siktning, magnetspridning och behandling av förbränningsrester/slagg	60 000
Sönderdelning och siktning av inert konstruktionsmaterial	40 000
Behandling av flytande förorenade massor	20 000
<i>Totalt</i>	<i>270 000</i>
<i>Farligt avfall.</i>	
Siktning och behandling av förorenade massor	150 000
Behandling av flytande oljehaltigt avfall	30 000
Sönderdelning av impregnerat träavfall	2 000
<i>Totalt</i>	<i>182 000</i>
<b><i>Lagring, sönderdelning och siktning av massor till sluttäckning,</i></b>	
Mellanlagring av massor till sluttäckning	150 000
Sönderdelning och siktning massor till sluttäckning	100 000
<i>Totalt</i>	<i>250 000</i>

Vidare omfattar tillståndet

- att behandlat lakvatten får avledas till Prästabäcken,
- att skog inom fastigheten får bevattnas med lakvatten,
- att deponigas får förbrännas i syfte att producera el- och värme, < 10 MW.
- att trafikskadat vilt får deponeras.

### **Miljökonsekvensbeskrivning**

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

**Villkor**

1. Verksamheten – inbegripet åtgärder för att begränsa skador eller olägenheter för människors hälsa och miljön – ska bedrivas i huvudsak på det sätt som bolaget angett eller åtagit sig i målet om inte annat framgår av denna dom.
2. Avfall som ska deponeras får inte mellanlagras under längre tid än ett år.
3. Avfall som ska behandlas får inte mellanlagras under längre tid än tre år.
4. Massor avsedda för sluttäckning får mellanlagras under högst tio år.
5. Lagring och mellanlagring av farligt avfall ska ske på tät, hårdgjord yta. Vid risk för utlakning av miljöfarliga ämnen som kan befaras påverka reningsanläggningens effektivitet ska avfallet täckas på sådant sätt att det ej kommer i kontakt med nederbörd.
6. Massor som förorenats med olja eller andra kolväten ska under de två första månaderna av processen behandlas under täckning med avledning av luften till ett biofilter.
7. Kompostering av organiskt avfall, som inte enbart innehåller park- och trädgårdsavfall, ska drivas, kontrolleras och dokumenteras så att avdödning av patogener kan följas. Dokumentationen ska kunna medge att hygieniseringen av varje batch kan följas till dess materialet lämnar anläggningen. För kompostering av enbart park- och trädgårdsavfall ska en analys av kontroll- och åtgärdsbehov göras avseende risk för spridning av invasiva arter och inges till tillsynsmyndigheten senast två (2) år efter lagakraftvunnen dom.
8. Bolaget ska senast tre (3) månader inför etablering av deponin redovisa till tillsynsmyndigheten hur kontrollen av bottentätning ska ske samt ge in en kvalitetsplan över arbetena.
9. Bolaget ska senast tre (3) månader inför sluttäckningen av varje etapp redovisa till tillsynsmyndigheten hur kontrollen av tätskiktet ska ske samt ge in en kvalitetsplan över arbetena.

10. Deponering får ske till en högsta höjd av +105 m.
11. Material som används ovan tätskiktet ska uppfylla kriterierna för mindre känslig markanvändning enligt bilaga 1 och de nedan angivna värdena avseende utlakning.

<u>Ämne</u>	<u>Utlakning L/S 10 (mg/kg)</u>
Arsenik	0,4
Bly	0,3
Kadmium	0,007
Koppar	0,6
Krom	0,3
Kvicksilver	0,01
Nickel	0,6
Zink	3
Klorid	11 000
Sulfat	8 500

För att säkerställa att värdena för utlakning kan innehållas ska bolaget undersöka föroreningsinnehåll i samt lakningsegenskaper hos de massor som bolaget avser att använda. Kontrollen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

12. Förorenat vatten från lagrings-, behandlings-, och deponeringsytor ska samlas upp och renas i erforderlig utsträckning före utsläpp till recipient via Prästabäcken, varvid en spädningfaktor om minst fyra som dygnsmedelvärde ska gälla i utsläppspunkten. Om flödet i bäcken vid utsläppspunkten, utsläppet oräknat, understiger 2 l/s får inget utsläpp ske.
13. Föroreningsinnehållet i utsläppt renat lakvatten och renat vatten från lagrings- behandlingsytor och deponier får som månadsmedelvärde respektive årlig utsläppsmängd inte överstiga följande utsläppsvärden.

<u>Parameter</u>	<u>Halt</u>	<u>Enhet</u>	<u>Mängd</u>	<u>Enhet</u>
BOD <sub>7</sub>	12	mg/l	2,0	ton/år
TOC	125	mg/l	20	ton/år
Tot-N	15	mg/l	2,5	ton/år
Tot-P	0,5	mg/l	0,08	ton/år
Ammoniumkväve	3*	mg/l		
Klorid	850	mg/l	120	ton/år

<b>Parameter</b>	<b>Halt</b>	<b>Enhet</b>	<b>Mängd</b>	<b>Enhet</b>
Oljeindex	1	mg/l	40	kg/år
Arsenik	0,01	mg/l	0,8	kg/år
Bly	0,002	mg/l	0,2	kg/år
Kadmium	0,0002	mg/l	0,02	kg/år
Koppar	0,03	mg/l	2,5	kg/år
Krom	0,05	mg/l	7	kg/år
Kvicksilver	0,00025	mg/l	0,04	kg/år
Nickel	0,06	mg/l	10	kg/år
Zink	0,05	mg/l	8	kg/år
pH	6,5-9,5			

\*Medelvärde från 1 juni till och med 31 oktober

Angivna värden för månadsmedelvärden uttryckt som halt ska innehållas under minst 10 månader per kalenderår. Värdena för årlig utsläppsmängd ska beräknas flödesproportionellt.

14. Senast två (2) år efter laga kraftvunnen dom ska det finnas tillräcklig teknisk kapacitet för att omhänderta det lakvatten som genereras inom verksamheten. Bräddning av lakvatten som inte uppfyller fastslagna begränsningsvärden får ske efter tillsynsmyndighetens godkännande. Som en förutsättning för tillsynsmyndighetens godkännande gäller att "force majeure"-omständigheter ska föreligga såsom extrem nederbörd, storskaliga utslagningar av elsystem m.m.
15. Vid bevattning av energiskog får tillförseln av kväve inte överstiga 200 kg/ha. Bevattning får inte ske på tjälad mark. Innan bevattning får ske på sedan tidigare icke bevattnade ytor ska samråd med tillsynsmyndigheten göras med avseende på bevattningens utformning. Bevattning får inte ske i sådan omfattning att ytavrinning till vattendrag sker.
16. Bolaget ska utreda föroreningsinnehåll, flöden och möjliga reningstekniker samt föreslå begränsningsvärden för de två större dagvattenflödena ut mot recipient, dels söderut mot Hörlingeån och dels nordöst ut mot Prästabäcken.

Bolaget ska även för övriga dagvattenflöden utreda föroreningsinnehåll, flöden och möjliga reningstekniker samt eventuellt föreslå begränsningsvärden för dessa. Bolaget ska två (2) månader efter lagakraftvunnen dom inkomma med en provtagningsplan till tillsynsmyndigheten. Resultatet av utredningen med förslag till eventuella villkor ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast två (2) år efter lagakraftvunnen dom.

17. Ljud från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

Dagtid helgfri måndag- fredag	kl. 06-18	50 dBA
Natttid samtliga nätter	kl. 22-06	40 dBA
Övrig tid		45 dBA

Momentana ljud natttid får inte överskrida 55 dBA

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar eller immissionsmätningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för faktisk drifttid under de tidsperioder som anges ovan dock minst en timme. Kontroll ska ske minst så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade ljudnivåer eller när tillsynsmyndigheten så kräver, dock minst vart tredje (3) år.

18. Transporter till och från verksamheten ska ske huvudsakligen mellan kl. 06.00 och 22.00.
19. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningar eller omgivningen. Förvaring av flytande kemiska produkter och flytande kemiskt avfall ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte kan ansamlas. Uppsamlings-volymen inom respektive yta ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 % av de övriga behållarnas volym. Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt vid respektive förvaringsplats. Kemiska produkter som kan reagera med varandra ska förvaras åtskilda. Förvaringen

ska ske på ett sådant sätt att tillträde förhindras för obehöriga. Tankar och cisterner som saknar överfyllnadsskydd ska förses med nivåmätare och larm. Alternativ till full invallning kan vara att behållaren är dubbelmantlad. Villkoret omfattar inte tillfällig förvaring av mindre mängder kemiska produkter i direkt förvaring till förbrukningsstället om det kan ske utan risk för spill eller läckage till mark eller dag-/spillvattenbrunnar och dylikt.

20. Samtliga oljeavskiljare ska vara försedda med larm för att säkerhetsställa deras oljeavskiljande funktion.
21. Flisning och lagring av flisat trä som innehåller farliga ämnen ska ske under tak eller på annat sätt som motverkar utlakning av ifrågakvarande ämnen.
22. Uppstår luktolägenheter ska, efter samråd med tillsynsmyndigheten, åtgärder vidtas så att olägenheterna upphör.
23. Släckvatten som uppkommer på anläggningen ska samlas in, lagras separat från annat vatten och kontrolleras i avvaktan på slutligt omhändertagande. Det ska även finnas uppsamlingsmöjligheter för släckvatten på anläggningen.
24. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten och den kommunala räddningstjänsten upprätta en brandskydds- och insatsplan. Planen ska finnas tillgänglig för tillsynsmyndigheten senast sex (6) månader från det att tillståndet tagits i anspråk. Uppföljning och revision av planen ska årligen redovisas i bolagets miljörapport.
25. Ett reviderat program för att kontrollera att utsläppsvillkor enligt detta tillstånd innehålls och för kontroll av recipientpåverkan ska upprättas senast sex (6) månader efter att detta beslut vunnit laga kraft. Programmet ska fastställa mätmetoder, mätfrekvenser och utvärderingsmetoder för respektive parameter. Recipientkontrollen kan ske i egen regi eller samordnat.



**Delegering**

Mark- och miljödomstolen bemyndigar med stöd av 22 kap. 25 § 3 st. miljöbalken tillsynsmyndigheten att besluta om eventuella ytterligare villkor om utsläpp av dagvatten som inte avleds via lakvattenbehandlingsanläggningen, i enlighet med villkor 18 och de eventuella villkor som behövs med anledning av villkor 7 ifråga om invasiva arter, samt att besluta om åtgärder i övrigt vad som framkommer utifrån villkor 8, 9, 16, 17, 24 och 26 och i fråga om kontroll av verksamheten enligt villkor 19 och 27.

**Verkställighetsförordnande**

Mark- och miljödomstolen beslutar med stöd av 22 kap. 28 § miljöbalken att meddelat tillstånd får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft.

**Igångsättningstid.**

Tillståndet i de delar som innebär utökning av verksamheten ska ha tagits i anspråk senast tio år efter lagakraftvunnen dom, annars förfaller tillståndet i de delarna.

**Ekonomisk säkerhet**

Med stöd av 15 kap. 35 § och 16 kap. 3 § miljöbalken beslutar mark- och miljödomstolen att detta tillstånd får tas i anspråk endast under förutsättning att bolaget, för att säkerställa de skyldigheter som gäller för verksamheten fullgörs, en ekonomisk säkerhet på 95 miljoner kronor ska ställas, i form av pant eller borgen enligt bestämmelserna i 2 kap. 25 § utsökningsbalken och prövas av domstolen (tillståndsmyndigheten) i särskild ordning. Säkerheten ska förvaras hos Länsstyrelsen i Skåne län. Säkerheten får minskas med 23 miljoner kronor när efterbehandling av den första deponietappen, ”gamla deponin” har slutförts och godkänts av tillsynsmyndigheten. Säkerheten kan ytterligare reduceras när tillsynsmyndigheten har godkänt efterbehandling av en specificerad del av deponin. Säkerheten kan omprövas av mark- och miljödomstolen vart femte år eller när en ny etappindelning har bestämts.

---

**BAKGRUND**

Hässleholms Miljö AB driver en avfallsanläggning på fastigheten Vankiva 4:17 i Hässleholm. Nuvarande tidsbegränsade tillstånd enligt miljöbalken, lämnat av miljödomstolen den 14 november 2005, löper ut den 21 december 2017. Bolaget ansöker därför nu om nytt tillstånd till verksamheten.

Verksamheten omfattar mellanlagring av icke farligt avfall och farligt avfall i form av huvudsakligen förorenade massor, sönderdelning och behandling av icke farligt avfall och av farligt avfall, deponering av icke farligt avfall och av farligt avfall samt lagring, sönderdelning och siktning av sluttäckningsmassor

Ansökan avser också förbränning av deponigas för el- och värmeproduktion.

**TIDIGARE BESLUT**

Mark- och miljödomstolen/miljödomstolen har lämnat följande tillstånd.

M 3147-04	2005-11-14	Grundtillstånd, tidsbegränsat 10 år från lagakraft med 21 villkor
”	2013-05-27	Slutliga villkor för utsläpp till vatten, bl.a. med följande begränsningsvärden (mg/l), årsmedelvärden: BOD <sub>7</sub> 10; Tot-N 15; Tot-P 0,3; Oljeindex 2; As 0,010; Pb 0,002; Cd 0,0002; Cu 0,03; Cr 0,05; Hg 0,00025; Ni 0,06; Zn 0,05; TOC 125; Klorid 850; Ammoniumkväve 3* * Medelvärde 1 juni till och med den 31 oktober.
”	2007-11-23	Miljööverdomstolen M 9227-05: ändring, upphävt villkor 21 om användning av farligt avfall för konstruktion och täckning, samt ändrad klassificering av deponi
M 1944-09	2009-12-18	Ändringstillstånd mellanlagring av avfall
M 1682-12	2013-05-27	Slutliga villkor för utsläpp av oljefas till lakvattenbehandlingsanläggningen

Tillsynsmyndigheten (f.n. Länsstyrelsen i Skåne län) har meddelat undantag från förbud mot deponering av utsorterat brännbart och organiskt avfall i följande beslut:

562-490-11	2011-02-02	Avser brandskadat bygg- och rivningsavfall innehållande asbest; husbock/hussvampskadat virke samt svinborst förbehandlat med lut
562-1944-11	2011-04-21	Avser IFA-klassat reningsverksslam innehållande rester av PVC
555-16704-2013	2013-08-15	Avser 2000 ton PVC-plaster från bl.a. gruvindustrin

**ANSÖKAN****Yrkande**

Hässleholm Miljö AB (nedan kallat "bolaget" alternativt HMAB) yrkar i första hand att mark- och miljödomstolen, i huvudsaklig överensstämmelse med ansökan och övriga handlingar vartill ansökan hänvisar, meddelar bolaget tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken

- a) att på fastigheten Hässleholm Vankiva 4:17 i Hässleholms kommun, Skåne län, bedriva verksamhet vid Hässleholms Kretsloppscenter (HKC) avseende 29 kap. miljöprövningsförordningen enligt nedanstående tabeller

*Tabell 1. Mellanlagring av icke farligt avfall.*

90.30

<u>Verksamhet</u>	<u>max mängd (ton/år)</u>
Mellanlagring av trä- och brännbart avfall	20 000
Mellanlagring av organiskt avfall	15 000
Mellanlagring av förbränningsrester/slagg	20 000
Mellanlagring av inert konstruktionsmaterial	30 000
Mellanlagring av återvinningsmaterial	15 000
Totalt	100 000

*Tabell 2.*

*Mellanlagring av farligt avfall.*

90.45

<u>Verksamhet</u>	<u>max mängd (ton/år)</u>
Mellanlagring av förorenade massor	150 000
Mellanlagring av farligt avfall	10 000
Totalt	160 000

*Tabell 3. Sönderdelning, siktning och behandling av icke farligt avfall.*

90.410 och 90.406

<u>Verksamhet</u>	<u>max mängd (ton/år)</u>
Sönderdelning och siktning av trä- och brännbart avfall	100 000
Sönderdelning, siktning och biologisk behandling av organiskt avfall	50 000
Siktning, magnetspridning och behandling av förbränningsrester/slagg	60 000
Sönderdelning och siktning av inert konstruktionsmaterial	40 000
Behandling av flytande förorenade massor	20 000
Totalt	270 000

*Tabell 4. Sönderdelning, siktning och behandling av farligt avfall.  
90.440*

<u>Verksamhet</u>	<u>max mängd (ton/år)</u>
Siktning och behandling av förorenade massor	150 000
Behandling av flytande oljehaltigt avfall	30 000
Sönderdelning av impregnerat träavfall	2 000
Totalt	182 000

*Tabell 5. Deponering av icke farligt avfall. (huvudverksamhet)  
90.290*

<u>Verksamhet</u>	<u>max mängd (ton/år)</u>
Deponering Icke farligt avfall	150 000
Totalt	150 000

*Tabell 6. Deponering farligt avfall. 90.320*

<u>Verksamhet</u>	<u>max mängd (ton/år)</u>
Deponering farligt avfall	40 000
Totalt	40 000

*Tabell 7. Lagring, sönderdelning och siktning av massor till sluttäckning,  
90.410*

<u>Verksamhet</u>	<u>max mängd (ton/år)</u>
Mellanlagring av massor till sluttäckning	150 000
Sönderdelning och siktning massor till sluttäckning	100 000
Totalt	250 000

Sökt tillståndsomfattning är alltså en intransport till anläggningen av 792 000 ton massor per år och mellanlagring av 260 000 ton per år.

I andra hand yrkas tillstånd till en intransport av 555 000 ton per år, varav 320 000 ton per år för behandling, deponering och 130 000 ton per år för deponering av FA-massor. För mellanlagring yrkas i andra hand tillstånd 177 500 ton vid varje tidpunkt.

Vidare yrkar bolaget

- b) -
- c) att behandlat lakvatten får avledas till Prästabäcken,
- d) att bevattna skog inom fastigheten med lakvatten,
- e) -
- f) att förbränna deponigas i syfte att producera el- och värme,
- g) deponera trafikskadat vilt,
- h) att meddelat tillstånd får tas i anspråk även om tillståndet inte har vunnit laga kraft. I andra hand yrkas på en verkställighet avseende de delar som redan bedrivs genom det nuvarande tillståndet
- i) samt att miljökonsekvensbeskrivningen godkänns.

Punkterna b och e har strukits av bolaget vid huvudförhandlingen den 6 december 2016.

Bolaget yrkar vidare att mark- och miljödomstolen med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken under en provotid ska skjuta upp avgörandet av de villkorsfrågor som anges i punkterna A-B nedan. Resultatet av de under provotiden genomförda utredningarna, med förslag till slutliga villkor, ska redovisas och ges in till Mark- och miljödomstolen i enlighet med vad som anges under respektive punkt.

- A. Bolaget ska utreda och visa att det finns tillräcklig kapacitet att hantera lakvatten inom anläggningen. I utredningen ska också ingå att genomföra en riskbedömning avseende händelser vid bräddning av orenat lakvatten som ej uppfyller begränsningsvärdena. Resultatet av utredningen med förslag till slutliga villkor ska redovisas senast två år efter lagakraftvunnen dom.
- B. Bolaget ska utreda föroreningsinnehåll, flöden och möjliga reningstekniker samt föreslå begränsningsvärden för de två större dagvattenflödena ut mot recipient i enlighet med karta "Översikt - utsläppspunkter". Bolaget ska även för övriga dagvattenflöden utreda föroreningsinnehåll, flöden och möjliga reningstekniker samt eventuellt föreslå begränsningsvärden för dessa. Resultatet av utredningen med förslag till slutliga villkor ska redovisas senast två år efter lagakraftvunnen dom. Bolaget ska två månader efter lagakraftvunnen dom inkomma med provtagningsplan till tillsynsmyndigheten.

Utöver detta ingår i ansökan även rätten till att förbränna deponigas i syfte att producera el- och värme. Då den installerade tillförda bränsleeffekten inte överstiger 10 MW har denna anläggningsdel ingen verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen. Vidare förutsätter bolaget att av tillsynsmyndighet medgivna dispenser enligt Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2004:4 fortsätter att gälla.

### **Uppgifter om avfallstyper och metoder**

I stället för icke längre tillämpliga avfallskategorier enligt 22 kap. 25 a § miljöbalken anger bolaget att följande avfallstyper (utifrån koder i bilaga 4 till avfallsförordningen 2011:927) hanteras; nämligen 01-08, 10-17, 19, 20, samt metoder för återvinnning och bortskaffande enligt bilagor 2 och 3 till avfallsförordningen; nämligen R1, R3, R10, R4, R5 och R12 respektive D1, D2, D4, D5, D8, D9 och D13.

Total mängd deponerad mängd under en 30-årsperiod beräknas till 6 miljoner ton exklusive sluttäckning och totalmängd återvunnet avfall beräknas till 14 miljoner ton exklusive sluttäckningsmassor. Mängden farligt avfall anges till 1,2 miljoner ton och icke farligt avfall till 4,5 miljoner ton.

### **Förslagna villkor**

Bolaget föreslår, utöver sedvanligt allmänt villkor samt utöver vad som följer av industriutsläppsförordningen (2013:250), följande slutliga villkor att gälla i ett kommande tillstånd.

1. Avfall som ska deponeras får inte mellanlagras under längre tid än ett år.

2. Avfall som ska behandlas får inte mellanlagras under längre tid än tre år.
3. Massor avsedda för sluttäckning får mellanlagras under högst tio år.
4. Lagring och mellanlagring av farligt avfall ska ske på tät, hårdgjord yta. Vid risk för betydande utlakning av miljöfarliga ämnen ska avfallet täckas på sådant sätt att det ej kommer i kontakt med nederbörd.
5. Massor som förorenats med olja eller andra kolväten ska under de två första månaderna av processen behandlas under täckning med avledning av luften till ett biofilter.
6. Kompostering av organiskt avfall, som inte enbart innehåller park- och trädgårdsavfall, ska drivas, kontrolleras och dokumenteras så att avdödning av patogener kan följas. Dokumentationen ska kunna medge att hygieniseringen av varje batch kan följas till dess materialet lämnar anläggningen.
7. Förstahandsyrkande: villkorsförslaget utgår.  
Andrahandsyrkande: Bolaget ska senast tre månader inför etablering av deponin redovisa till tillsynsmyndigheten hur kontrollen av bottentätning ska ske samt kvalitetsplan över arbetena.
8. Förstahandsyrkande: villkorsförslaget utgår.  
Andrahandsyrkande: Bolaget ska senast tre månader inför sluttäckningen av varje etapp redovisa till tillsynsmyndigheten hur kontrollen av tätskiktet ska ske samt kvalitetsplan över arbetena.
9. Deponering får ske till en högsta höjd av +105 m.
10. Material som uppfyller kraven för mindre känslig markanvändning enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark får användas ovan tätskiktet och vid anläggningsarbeten inom verksamhetsområdet.
11. Lakvattnet ska avledas till Prästabäcken, varvid en spädningfaktor om minst fyra som dygnsmedelvärde ska gälla. Om i flödet i bäcken vid utsläppspunkten understiger 2 l/s får inget utsläpp ske.
12. Bräddning av lakvatten som inte uppfyller fastslagna begränsningsvärden får ske efter tillsynsmyndighetens godkännande. Som en förutsättning för tillsynsmyndighetens godkännande gäller att "force majeure" omständigheter ska föreligga såsom extrem nederbörd, storskaliga utslagningar av elsystem etc. Se även prøvotidsförslag.
13. Förorenat vatten från lagrings-, behandlings-, och deponeringsytor ska samlas upp och renas i erforderlig utsträckning före utsläpp till recipient (volymer redovisas under prøvotid).
14. Vid bevattning av energiskog får tillförseln av kväve inte överstiga 200 kg/ha, Innan bevattning får ske på sedan tidigare icke bevattnade ytor ska samråd med tillsynsmyndigheten göras med avseende på bevattningens utformning. Bevattning får inte ske i sådan omfattning att ytavrinning till vattendrag sker.
15. Föroreningsinnehållet i utsläppt renat lakvatten får som årsmedelvärde inte överstiga följande utsläppsvärden:

Parameter	Halt	Enhet
BOD7	20	mg/l
Tot-N	25	mg/l
Tot-P	0,8	mg/l
TOC	140	mg/l
Ammonium- kväve	3*	mg/l
Oljeindex	1	mg/l
Arsenik	0,01	mg/l
Bly	0,002	mg/l
Kadmium	0,0002	mg/l
Koppar	0,03	mg/l
Krom	0,05	mg/l
Kvicksilver	0,00025	mg/l
Nickel	0,1	mg/l
Zink	0,08	mg/l
Klorid	1000	mg/l
pH	6,5-9,5	

\*Medelvärde från 1 juni till och med 31 oktober

16. Ljud från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

Dagtid helgfri måndag- lördag	kl. 06-18	50 dBA
Natttid samtliga nätter	kl. 22-07	40 dBA
Övrig tid		45 dBA

Momentana ljud natttid får inte överskrida 55 dBA

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar eller immissionsmätningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för faktisk drifttid under de tidsperioder som anges ovan dock minst en timme. Kontroll ska ske minst så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade ljudnivåer eller när tillsynsmyndigheten så kräver, dock minst vart tredje (3) år.

17. Transporter till och från verksamheten ska ske huvudsakligen mellan kl. 06.00 och 22.00.
18. Farligt avfall som uppkommer i verksamheten och kemiska produkter ska lagras på tätt underlag försett med invallning som rymmer minst den största behållarens volym plus 10 % av övriga behållarnas sammanlagda volym. Om förvaring sker utomhus ska invallningen vara försedd med nederbördsskydd.
- Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledningar eller omgivningen. Förvaring av flytande kemiska produkter och flytande kemiskt avfall ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte kan ansamlas. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta ska minst motsvara den största

behållarens volym plus 10 % av de övriga behållarnas volym. Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt vid förvaringsplatsen. Kemiska produkter som kan reagera med varandra ska förvaras åtskilda. Förvaringen ska ske på ett sådant sätt att tillträde förhindras för obehöriga. Tankar och cisterner som saknar överfyllnadsskydd ska förses med nivåmätare och larm. Alternativ till full invallning kan vara att behållaren är dubbelmantlad. Villkoret omfattar inte förvaring av mindre mängder kemiska produkter i direkt förvaring till förbrukningsstället.

19. Samtliga oljeavskiljare ska förses med larm för att säkerhetsställa att de inte överbelastas.
20. Ett program för att kontrollera att utsläppsvillkor enligt detta tillstånd innehålls ska upprättas senast sex månader efter att detta beslut vunnit laga kraft. Programmet ska fastställa mätmetoder, mätfrekvenser och utvärderingsmetoder för respektive parameter.

### **Beskrivning av verksamheten**

#### ***Lokalisering och omgivningsbeskrivning***

Anläggningen är belägen ca 7 km nordväst om Hässleholms stad. Anläggningen är omgiven av skogsmark åt alla väderstreck. Då terrängen är måttligt kuperad döljs verksamheten väl av de omgivande barrträden. Avståndet till närmaste bostad (fastigheten XX) är ca 430 meter och avståndet till närmaste tätbebyggelse Vankiva by är ca 1 400 meter.

Det finns två fastigheter som är fritidshus i närområdet. I sydost finns fastigheten XY som är belägen cirka 300 meter från gränsen för skyddsområdet och 400 meter från verksamhetsgränsen. Den andra fastigheten (XZ), som numera är obebodd, är belägen cirka 430 meter åt nordväst. Utöver dessa finns det ett övergivet torp norr om anläggningen. Fastigheten YX är belägen ca 200 meter norr om verksamhetens gräns med lakvattenmagasin och bevattningsområde. Avståndet till den tillståndspliktiga avfallshanteringen är 450 - 500 meter.

Närmast belägna Natura 2000-områden finns på 8 km avstånd, naturreservat finns på 11 km avstånd, och biotopskydd på 2,5 km avstånd.

#### ***Teknisk beskrivning***

Verksamheten, som benämns Hässleholms Kretsloppscenter (HKC) tar idag emot såväl hushålls- som verksamhetsavfall. Verksamheten på anläggningen omfattar mellanlagring av icke farligt avfall i form av brännbart och organiskt avfall, förbränningsrester, inert konstruktionsmaterial och återvinningsmaterial. Farligt avfall och förorenade massor mellanlagras. Vidare sker bearbetning och behandling av icke farligt avfall så som trä- och brännbart avfall, organiskt avfall, förbränningsrester, flytande förorenat avfall och inert konstruktionsmaterial. Även farligt avfall i form av förorenade massor, flytande oljehaltigt avfall och impregnerat trä sönderdelas, siktas och behandlas.



Verksamheten omfattar även deponering av icke farligt och farligt avfall samt mellanlagring och bearbetning av massor till pågående och framtida sluttäckningar av deponier. Den pågående sluttäckning avser den första deponin från 1979 som avslutades 2008. Vid anläggningen finns även en återvinningscentral där privatpersoner och mindre företag kan lämna sorterat avfall.

För den verksamhet som bedrivs på anläggningen finns ett utbyggt system för lakvattenhanteringen. Detta utgörs av lakvattenmagasin med långtidsluftning och sedimentering och därefter ett slutsteg i form av ett reningsverk, en SBR-anläggning med efterföljande sandfilter. För att uppnå bästa möjliga reningseffekt i SBR-anläggningen förbehandlas vissa delströmmar av lakvatten innan de leds in i det interna lakvattensystemet. Det reade lakvattnet leds till Prästabäcken.

Vatten från fordonstvätt /spolplattor för ca 2000 fordon/år leds via en koalescensoljeavsljare via lakvattenhanteringssystemet till reningsverket.

Allt inkommande avfall till HKC passerar en mottagningskontroll med invägning av inkommande avfall och dokumentkontroll. Kamerabevakning utgör en första okulär besiktning av det inkommande avfallet, vid behov följs denna upp av en inspektion av en mottagningskontrollant. Efter invägning och registrering anvisas avfallet till lämplig behandlingsyta, omlastningsyta eller deponi utifrån karakterisering, transportdokumentet och besiktning. För varje leverans som tas emot överlämnas ett mottagningsbevis (vågsedel) till avfallstransportören. Slumpvisa stickprov utförs för att kontrollera överensstämmelse med lämnade uppgifter. Dessa provtagningar utförs vid anläggningens behandlingsyta av utbildade provtagare och bedöms av intern personal med adekvat utbildning inom miljö.

Avfall som lämnas av hushåll och mindre företag på återvinningscentralerna vägs när fyllda containers flyttas för vidare behandling/omlastning på anläggningen

#### Mellanlagring, behandling

Mellanlagring sker av trä och brännbart avfall, organiskt avfall i form av matavfall eller park- och trädgårdsavfall, förbränningsrester/slagg, inert konstruktionsmaterial och återvinningsmaterial (t.ex. papper, plast, glas och metall). Matavfall i väntan på transport till extern biogasanläggning sker under tak vanligen högstett par dagar. Kompostering av matavfall sker inte för närvarande man ingår i ansökan. Däremot komposteras mindre fraktioner av park- och trädgårdsavfall. Beroende på fraktion sönderdelas bl.a. med krossning och efterföljande siktning. Flytande avfall avvattnas och stabiliseras.

#### Förorenade massor

Mellanlagring av förorenade massor sker främst när det råder oklarheter med klassningen av massorna vid inleverans och/eller när massorna måste analyseras för att kontrolleras för rätt hantering. T.ex. kan det vara avfall från saneringar där massorna mellanlagras medan provtagning utförs. Mellanlagring av förorenade massor sker även då massorna av en eller annan anledning inte kan köras direkt in på deponin. Så länge massorna inte är klassade mellanlagras de på en yta som kan hantera farligt avfall och hanteras därefter.

Massorna mellanlagras i separata stukor där varje föroreningstyp och projekt särskiljs. Lagringen sker på tät hårdgjord yta där varje stuka är märkt med deklara- tionsnummer och nyanlända massor ritas in på kartskiss. Vid efterkommande leveranser med samma deklARATION sker lossning på samma plats eller enligt speciell anvisning. Om osäkerhet beträffande lämnade uppgifter föreligger, kontrollprov- tas massorna och analyseras på relevanta parametrar och bedöms av intern personal med adekvat utbildning inom miljö. Analys ligger till grund för bedömning av massorna och lämplig behandlingsmetod. Efter bedömning av massorna går de vidare till behandling eller deponering. Vidare sker även stickprovskontroll på massor vid jämna mellanrum för att kontrollera att lämnade uppgifter stämmer, även då mellanlagras massorna.

Efter siktning och krossning sker biologisk behandling av bl.a. PAH- och olje- förorenade massor. Jordtvätt görs av främst metallhaltiga massor men också organiska föreningar. Vissa massor stabiliseras före deponering. Lakvattnet från ytan för behandling av massorna samlas upp i en mindre damm med fällning med aluminiumsulfat innan det dekanteras ut till det interna lakvattensystemet.

Övrigt farligt avfall som lagras på anläggningen är det som kommer in via kommunens återvinningscentraler. Det handlar om el- och elektronikavfall, kemikalier mm. Dessa avfallsströmmar mellanlagras endast på anläggningen och transporteras sedan ut till lämpliga distributörer.

### Deponering

Material som deponeras utgörs av avfall som inte kan hanteras på annat sätt såsom återvinning, förbränning, behandling m.m. Nya och förbättrade behandlings- och återvinningsmetoder utvecklas kontinuerligt vilket medför att sammansättningen av det deponerade avfallet kan komma att förändras framöver.

Deponering kommer att ske enligt Förordning (2001:512) om deponering av avfall, Deponeringsförordningen. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om hantering av brännbart och organiskt avfall, NFS 2004:4 är vissa avfalls- slag undantagna från Deponeringsförordningen. Sådant avfall som därmed kan komma att bli aktuellt vid IFA-deponin utgörs av t.ex. av bottenaska och flygaska samt rökgasreningsslam som innehåller mindre än 18 viktprocent TOC räknat på torr vikt. Detta gäller även för komposterat slam från rening av avloppsvatten och övrigt avfall med homogen sammansättning som innehåller mindre än 10 viktprocent TOC räknat på torr vikt samt avfall med heterogen sammansättning som innehåller mindre än 10 volymprocent brännbart avfall.

Karaktärisering av avfall som deponeras kommer att ske enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om deponering, kriterier och förfaranden för mottagning av avfall vid anläggningar för deponering av avfall, NFS 2004:10. I enlighet med vad som beskrivits under rubriken Mottagningskontroll ovan.

Deponering av IFA kommer att ske i celler. Deponicellerna byggs ut och tas i anspråk etappvis om runt 1-1,5 ha i taget. Efterhand som cellerna fylls på kommer

de att mellantäckas. Mellantäckningen innebär att relativt små deponiytor står öppna för att minska miljöpåverkan och lakvattenbildning. Bottenkonstruktion och sluttäckning av deponin kommer att ske i enlighet med Deponeringsförordningen. Deponierna byggs upp med vallar samt vägar och planer i deponin för att lastbilar ska kunna köra in material direkt vid inleverans. När den nya IFA-deponin nått full höjd finns möjlighet att bygga ihop deponin med den gamla.

Asbest deponeras i tydligt avgränsat, invallat och markerat område på deponin. Allteftersom avfallet kommer in täcks det över för att säkerhetsställa att spridning inte sker.

### Lakvatten

Delströmmar av lakvatten kommer från de olika verksamhetsdelarna inom området. Det finns elva stycken delströmmar avseende olika behandlings- och lagringsyor samt deponierna med egna uppsamlingar av lakvatten. För huvudelen av dessa kan vid behov separat behandling och provtagning ske. Pumpning av grundvatten finns i två punkter för att skydda omgivande mark mot utläckande grundvatten.

Pumpningen betraktas inte som vattenverksamhet utan ingår i den miljöfarliga verksamheten. Allt lakvatten uppsamlas i en damm på 20 000 m<sup>3</sup>, försedd med luftare. Därefter förs vattnet via intensivluftnings- och sedimenteringsdammar. Lakvatten från den södra anläggningsdelen passerar en damm (10 000 m<sup>3</sup>) med luftning innan det förs till den nämnda dammen. Karaktärisering av lakvattnet har gjorts genom analyser 2005, 2010 och 2012 av allmänparametrar, metaller och ett antal organiska ämnen, bl.a. PCB, PAH-er, klorerade och andra halogenerade ämnen, bekämpningsmedel, dioxiner, furaner etc. Flertalet ämnen har inte överstigit detektionsgräns och i övrigt i låga halter. Enbart bly och aluminium har ansetts förekomma i högre halter i lakvattnet.

### Reningsverk

Uppsamlat lakvatten omhändertas internt på anläggningen. För rening av lakvattnet används långtidsluftning med en uppehållstid på minst 20 dygn samt en SBR-anläggning för satsvis biologisk rening.

Reningsprocessen är en biologisk rening med kväveavskiljning som sker i en SBR-tank (Satsvis Biologisk Rening) som drivs satsvis med cykler för aerob och anaerob behandling. Härfter fälls fosfor ut från vattnet med järnklorid varefter flocken avskiljs i ett kontinuerligt sandfilter (dynasandfilter). SBR-teknik ger god kväve- och fosfor samt BOD-reduktion. En cykel tar ca 6 timmar med aktivt slam som renar (bryter ner) bl.a. kväve och fosfor. SBR anläggningen behandlar ca 400 m<sup>3</sup> per dygn. Vid för höga slamhalter i SBR tas överflödigt slam ut ur processen och avleds till en intilliggande slamtorkbädd. Processen i SBR övervakas med online mätningar på syre, ammonium, nitrat, kalium, temp och suspensionshaltsmätare i SBR och på utgående vatten.

För att kunna driva anläggningen fullt ut under vintertid finns ett försteg innan SBR i form av en ackumulatortank och värmeväxlare. Inkommande vatten värms i värmeväxlaren och samlas i ackumulatortanken i väntan på vidare behandling i

SBR. Det finns även värmeslingor inne i SBR-tanken. Energin för att driva reningsverket fås från ett internt fjärrvärmesystem uppbyggt från deponigasen från den gamla IFA-deponin på området. Vid ett eventuellt stopp i den egna energiförsörjningen finns en värmepump till uppvärmning av vattnet. Efter reningen finns utjämningsmagasin på 10 000 m<sup>3</sup> och 12 000 m<sup>3</sup>.

Innan vattnet avleds till recipient, Prästabäcken, mäts flöde och kvalitet. Även flödet i recipienten mäts kontinuerligt. Hela anläggningen kontrolleras via ett styr- och övervakningssystem som bl.a. registrerar alla mätdata. Om flödet i recipienten är mindre än 2 liter per sekund släpps inte något renat vatten ut.

En särskild damm för släckvatten vinnns i anslutning till bränslehanteringen.

#### Dagvatten

Dagvatten avleds åt söder mot Hörlingeån och mot norr via en bäck till Prästabäcken. Utgående fordon körs genom en däckvätt för att inte förorena dagvatten. En anläggning planeras för biologisk rening av dagvatten från den södra delen i form av en våtmark med stensatt yta, sedimenteringsdel, meandrande flöde och mindre öar.

#### Bevattnings

Det är i huvudsak energiskog som används vid bevattningen. Områdena som utnyttjas är ca 3,5 ha beläget norr om själva anläggningsområdet samt ett mindre område sydöst om norra dammen på ca 0,5 ha. Energiskogen utgörs av i huvudsak salix men även med ett mindre område av balsampoppel. Bevattningen görs via nedlagda bevattningsrör som är indelade i 5 sektioner vilka kan användas oberoende av varandra. Vid bevattning utnyttjas en till två sektioner åt gången i ett rullande schema för att få en jämn fördelning på vattnet. Spridarna är slagarmsdrivna sprinklers ca 1 m höga. Vatten som används är i huvudsak renat lakvatten men det går även vid behov att vattna med orenat lakvatten.

#### Avloppsvatten

Under 2014 har en helt nya biologisk reningsanläggning för omhändertagande av kontorsbyggnadens avloppsvatten uppförts på anläggningen.

Det är ett system där man utnyttjar naturliga processer och avloppsvattnet är av "badvattenkvalitet" när reningen är avklarad. En av de stora vinsterna av systemet är att det inte kräver någon extern slamtömning. Vattnet renas i tre olika steg. I steg ett har man en syrefri miljö där det skapas slam som sedan behandlas med bakterier. Steg två utnyttjar växtlighet som fångar upp kväve metaller mm. Växter har valts på ett sådant sätt att man får så god renande effekt som möjligt. Växter kan lätt bytas och sköras årligen och man kan använda växterna till kompost och jordtillverkning. Steg tre sedan är en fosforfälla som reducerar fosforhalten med 90 %. Anläggningen är den första i sitt slag i Hässleholms kommun.

#### ***Bästa möjliga teknik***

Vid yrkesmässig verksamhet ska enligt 2 kap. 3 § miljöbalken bästa möjliga teknik användas för att undvika skador och för att begränsa verksamhetens miljöpåverkan.

Tekniken ska från teknisk synpunkt vara tillgänglig och inte bara förekomma på experiment-stadiet. Enligt IPPC -direktivet krävs att bästa tillgängliga teknik, BAT (Best Available Techniques) ska användas. Miljöbalken och IPPC-direktivet tillämpar således två olika begrepp men i praktiken vid miljöprövningar antas bästa möjliga teknik utgöras av bästa tillgängliga teknik. Något specifikt BREF-dokument för deponier finns inte. Bolaget anser att BREF för Waste Treatment (2006), för Common Waste Water and Waste Gas Treatment (2003) och för Energy Efficiency (2009) kan tillämpas.

Bolaget framhåller bl.a. att man har en kontinuerlig process som innebär att bolaget har valt beprövad och effektiv reningsteknik för att förebygga olägenheter, bl.a. SBR, lakvattenmagasin och biofilter och reningsteknik i oljestationen i kombination med dessa, att man utnyttjar energin i deponigaser, hanterar restprodukter utifrån deras inneboende egenskaper vilket innebär att farligt avfall lagras eller destrueras på ett säkert sätt samt genomför riskanalyser och utövar egenkontroll för att förebygga störningar och säkerställa att tillstånd och villkor uppfylls. Invallning av tankar, användning av nivåalarm i silo och avstängningsventiler i tankar har genomförts. Ett antal vidtagna energibesparande åtgärder har redovisats.

Bolaget anser att föreslagna villkor i kombination med vald teknik lever väl upp till BAT.

#### ***Statusrapport delstudie - grundvatten***

En lägesbeskrivning har gjorts avseende hur grundvattnet vid Hässleholms Kretsloppscenter i Vankiva påverkas till följd av den verksamhet som Hässleholm Miljö AB bedriver.

Bolaget har under ett antal år genomfört provtagning och analys av grundvatten i området för att övervaka verksamhetens påverkan på grundvattnet. Analysparametrar har inriktats på totalkväve, ammoniumkväve samt klorider då dessa bedömts vara lämpligast för att utvärdera en påverkan från lakvatten. Särskilt klorider är en viktig indikator på förekomst av lakvatten.

Utsläppskontrollen för grundvatten är knuten till verksamhetsytor och till varje yta finns upp- respektive nedströmspunkter. Om grundvattnet inte bedöms påverkas av verksamheten ska liknande värden uppmätas nedströms som uppströms ytan. Vissa uppströmspunkter kan dock uppvisa påverkan från annan närliggande yta varför hänsyn till detta tas i utvärderingen. Samtliga grundvattenrör är försedda med lock och är tydligt uppmärkta.

Medelvärden har beräknats utifrån analysresultat från laboratorium för åren 2014 och 2015. Genomförda mätningar visar att klorider är en mycket god indikator på hur lakvattnet påverkar grundvattnet. Även de andra parametrarna totalkväve och ammoniumkväve är goda indikatorer om än inte lika tydliga som klorid.

Av resultaten kan det tydligt utläsas att påverkan på grundvattnet förekommer nära de äldre deponierna och då särskilt inne i deponin. Däremot framkommer det att vid samtliga observationsrör som är belägna över 100 meter från deponin är grund-

vattnet i det närmaste opåverkat av lakvattnet. Bolaget anser därför sammanfattningsvis att genomförda mätningar ger en fullödlig nulägesbild över statusen på grundvattnet i området kring och närmast utanför verksamhetsområdet.

### *Utökad verksamhet*

De utökade avfallsmängderna i det sökta tillståndet är en direkt följd av samhällets växande behov av att kunna omhänderta massor från olika marksaneringsprojekt. Då samhället nu står inför ett ökat byggande förväntas en ökande mängd av förorenade massor att behöva omhändertas. Det finns endast ett begränsat antal anläggningar som kan hantera större volymer av avfall i Sydsverige varav HMAB är ett. Bolaget ser därför ett kommande ökat behov av att kunna ta emot större mängder avfall än vad som skett under åren 2012-2016.

För att kunna sätta de ökade avfallsmängderna i ett sammanhang kan det nämnas att vid större saneringsprojekt kan det uppkomma mycket stora mängder massor som måste omhändertas. Ett vanligt exempel är gamla industriområden som måste saneras för att kunna användas för nya användningsområden. Som exempel kan man studera saneringen av Klippans läderfabrik under 2016. Här genererades det cirka 100 000 ton IFA- och FA-material. När flera sådana stora projekt sammanfaller undersamma år måste bolaget ha ett tillstånd som medger omhändertagandet av dessa massor. Sett över en längre sikt med perioder utan sådana projekt blir den omhändertagna mängden lägre som långtidmedelvärde. Men då sökt tillstånd inte tillåter kreditering för tidigare år med lägre utnyttjandegrad måste tillståndet ha en ram som baseras på åren med stora saneringsprojekt. För att FIMAB ska kunna vara med att ta emot massorna och därigenom bidra till miljömålet "en giftfri miljö" måste därför tillståndsramen vara flexibel för att hantera sådana svängningar.

### Avfallsmängder

Det nu gällande tillståndet medger en årlig behandling/deponering om 395 200 ton samt en godkänd årlig tillförsel av täckmassor som under perioden 2012 - 2015 uppgick till 160 000 ton som årsmedelvärde. Totalt sett medger nuvarande tillstånd således 555 200 ton per år. Det sökta tillståndet som inkluderar täckmassor omfattar en årlig behandling/deponering av 792 000 ton.

Utöver ovan angivna avfallstyper medger nu gällande tillstånd en mellanlagring om 177 500 ton räknat som en maximal mängd i varje ögonblick. I det sökta tillståndet är omfattningen höjd till 260 000 ton per år. En begräsning i ton som ska gälla i varje ögonblick under året är vansklig att verifiera för såväl verksamhetsutövare som tillsynsmyndighet. Mellanlagringen har därför ansökts i ton/år, vilket också är den enhet som har redovisats i de årliga miljörapporterna mm, i syfte att förenkla tillsynen. Detta förfaringsätt har fungerat på ett ändamålsenligt sätt.

Vid en jämförelse mellan sökt alternativ och gällande tillstånd blir det enligt ovan en ökning med drygt 40 % av den årliga mottagna mängden avfall. Beräkningen baseras på att mottagen mängd avfall behandlas och/eller deponeras men inte på mellanlagring av avfall. Detta beror på att mellanlagring till största delen utgörs av avfall som har behandlats eller ska behandlas. En summering av mellanlagring och behandlingen skulle därför innebära en dubbelräkning av dessa avfallsmängder.

***Verksamhetens tillåtlighet***

Sökanden anser att inga formella hinder föreligger avseende den sökta verksamhetens tillåtlighet. Några hinder mot att bevilja tillstånd föreligger således inte.

**Miljökonsekvensbeskrivning**

Nollalternativet innebär att verksamheten tvingas lägga ner och avfallsströmmarna får dirigeras om till Filborna i Helsingborg och/eller Spillepengen i Malmö. I MKB:n redovisas teoretiskt möjliga platser som dock inte är rimliga med hänsyn till att ansökan avser en prövning av en befintlig verksamhet. För nollalternativet är det svårt att avgöra dess fulla påverkan avseende miljöpåverkan. Dock kommer det att finnas en större regional påverkan än det valda alternativet. En flyttning av den samlade verksamheten skulle medföra enorma summor och dessutom medföra ökat antal transporter i kombination med att ny oexploaterad mark måste tas i anspråk vilket skulle stå i direkt strid mot hushållningsprincipen. Härvid bör också noteras att för verksamheten uppgår avståndet till närmaste bostäder till cirka 400 meter.

***Vatten***

Den största miljöpåverkan bedöms härstamma från uppkomsten av lakvatten från verksamheten. Detta hanteras på anläggningen med interna reningssystem som renar utgående lakvatten på plats med avancerad teknik och under noggrann övervakning.

Närmst liggande vattenförekomst är Almaån vilket är ett vattendrag med höga skyddsvärden. Efter noggranna och omfattande undersökningar har det kunnat påvisas att utgående lakvatten inte påverkar Almaån negativt. Mottagande recipient Prästabäcken är inte klassat som vattenförekomst men är ändå ett värdefullt inslag i omgivningarna och utgör ett delflöde till Almaån. Påverkan från bedriven verksamhet har kunnat påvisas i anslutning till utsläppspunkten och då endast vid låga flöden.

Undersökningar av kiselalger och fisk i Prästabäcken visar på god ekologisk status både nedströms anläggningen och längre nedströms mot utloppet till Almaån.

**Begränsningsvärden**

Begränsningsvärden sätts bl.a. med motivering att utsläpp inte ska skada människor och miljö och för att man ska kunna visa att använd reningsteknik fungerar samt vara anpassade så verksamhetsutövaren har en rimlig möjlighet att klara dessa vid normal drift.

De begränsningsvärden som yrkas på i sökt tillstånd bedöms inte öka utsläppsmängderna från anläggningen i nämnvärd omfattning. Detta även om hanteringen av avfall kommer att öka. Bedömningen motiveras av att den lakvattenbildande ytan i anläggningen kommer att reduceras genom pågående sluttäckning där 2/3 av 10 ha redan är genomförd. Härigenom kommer mängden lakvatten att minska. Vidare är de nyare delarna av deponin, där deponering pågår, tätare med mindre läckage än de gamla delarna som sluttäcks. Detta eftersom de gamla delarna inte har omfattats av samma lagkrav på täta barriärer som de nya delarna.

Motiveringen till de yrkade höjningarna av vissa begränsningsvärden är att de nuvarande nivåerna gentemot de reella utsläppen är för små. För att kunna bedriva verksamheten måste en rimlig marginal föreligga mellan begränsningsvärdet och den nivå som tekniken medger. På motsvarande sätt har bolaget föreslagit skärpta begränsningsvärden för oljeindex.

#### Utsläppsparametrar - vatten

Prästabäcken mynnar i Almaån (vattenförekomsten Almaån Farstorpsån-Hörlingeån). Vattenförekomsten har fått sänkt status från måttlig till otillfredsställande status (2016) p.g.a. att fiskundersökningar indikerar miljöproblem som rör organismers vandringsmöjligheter samt vattendragets flöde och form.

Då Almaån har ett mycket stort avrinningsområde är spädningen av utsläppsvattnet från Vankiva mycket stor. I anslutning till Prästabäckens mynningsområde är spädningen 1 620 gånger och i Almaåns mynning i Helgeån har spädningen ökat till 2 940 gånger.

Tabell 1. Nedan redovisas transportmängder i Almaån, faktiska utsläppsmängder 2012-16, tillståndsgivna utsläppsmängder och utsläppsmängder enligt ansökan, samt de procentandelar som utsläppen utgör av transportmängden i Almaån. Hänsyn har ej tagits till självrening (retention i vattensystemet).

<b>Mätvariabel</b>	<b>Almaån</b>		<b>Utsläppt från HKC</b>		<b>Gällande tillstånd</b>		<b>Sökt tillstånd</b>	
	årligt	årlig	andel	årlig	andel	årlig	andel	
	mass-	mängd	av	mängd	av	mängd	av	
	flöde		Almaån		Almaån		Almaån	
	ton	ton	%	ton	%	ton	%	
Totalfosfor	9,1	0,058	0,63	0,045	0,50	0,12	1,3	
Totalkväve	552	2,49	0,45	2,25	0,41	3,75	0,68	
Ammonium- kväve	11,6	0,34	2,9	0,45	3,9	0,45	3,9	
TOC	4035	15,1	0,37	18,75	0,46	21,0	0,52	
Klorid	4411	105	2,4	127,5	2,9	150	3,4	
	kg	kg	%	kg	%	kg	%	
Arsenik	99	0,39	0,40	1,5	1,5	1,5	1,5	
Bly	94	0,085	0,09	0,3	0,32	0,3	0,32	
Kadmium	7,4	0,014	0,19	0,03	0,41	0,03	0,41	
Koppar	350	1,8	0,51	4,5	1,3	4,5	1,3	
Krom	84	5,0	6,0	7,5	8,9	7,5	8,9	
Nickel	293	8,1	2,8	9,0	3,1	15	5,1	
Zink	1394	5,36	0,38	7,5	0,54	12	0,86	
Kvicksilver	0,54	0,02	4,1	0,04	7,4	0,04	7,4	

Med utgångspunkt från den utsläppsbelastning som skett under perioden 2012-2016 motsvarar utsläppet från Hässleholms kretsloppscenter 0,6 % av fosforbelastningen



och 0,4 % av kvävebelastningen i Almaån (2012-2016) utan hänsyn till självrening (retention) i vattensystemet.

Noterbart är att medelutsläppen av totalfosfor och totalkväve överskred nu gällande begränsningsvärden. Detta beror på höga utsläppsnivåer för dessa parametrar under 2013 och 2014 vilket medförde ett förhöjt medelvärde. Höga utsläppshalter under 2013 berodde på en störning i SBR-reningen, samt för fosfor under 2014 på grund av överdosering av fosfor i SBR-reningen. Båda problemen har åtgärdats. De gällande utsläppsvillkoren fastställdes först 2015.

Då rapporteringsgräns har använts för beräkning av mängder vid ”mindre användaren” är utsläppsmängder i överskattade tabellen avseende bly, kadmium och kvicksilver. För ammonium är utsläppsmängd beräknad för hela året. Huvuddelen av redovisad mängd ammonium har belastat Almaån under vinterhalvåret, vilket inte omfattas av gällande villkor.

Att utgå från att ett utsläpp från en avfallsanläggning ska ha en nolleffekt i en liten recipient är inte realistiskt. Vill man uppnå detta eller komma nära nolleffekt måste utsläppspunkten endera flyttas till en större recipient, i detta fall Almaån, som har ett betydligt större skyddsvärde än Prästabäcken, eller måste vattnet, som tidigare, till pumpas reningsverket i Hässleholm för rening. Båda dessa alternativ kan på goda grunder uteslutas.

Bolaget har låtit beräkna de haltökningar som kan uppstå vid nuvarande utsläpp och vid yrkade begränsningsvärden enligt ansökan för dels Prästabäckens utlopp i Almaån och dels Almaåns utlopp i Helge å. Tungmetallhalterna i Almaån klassas som mycket låga eller låga, och i nivå med eller lägre än förekommande bakgrundshalter, beräknat vid pågående utsläpp från bolagets verksamhet.

Närmare beräkningar och bedömningar av recipientpåverkan av yrkade höjda begränsningsvärden har gjorts för BOD<sub>7</sub>, totalkväve, totalfosfor, nickel, zink, TOC och klorid.

#### *BOD<sub>7</sub>*

Den effekt som man kan förvänta sig av förekommande utsläpp är främst en effekt på den första sträckan på 300 m ner till och med den första forssträckan. Denna första sträcka utgör en rensad uträtad fåra med begränsade naturvärden. Exempelvis kan ett BOD<sub>7</sub>-utsläpp vid lågflöden sänka syrehalten med enstaka mg/l ner till efterföljande syresättande forssträcka. Vid låg vattenföring har syrehalten beräknats till 4 mg/l i den första delsträckan. Bottenfaunaundersökningar 2014 påvisade dock förekomst av syrekrävande arter på denna delsträcka. Även elfiske visade på förekomst av öring vilket visar att området är väl syresatt. Beräkningarna för de nedre delarna av Prästabäcken visar på att syretäringen där av BOD<sub>7</sub> som mest medför en syrehalt på 6 mg/l i en damm, oaktat att syre tillförs via yta och vattenväxter. De ytterligare forssträckorna ger sedan full syresättning. Bottenfaunaundersökning har bekräftat stor andel syrekrävande arter. Bedömningen har gjorts utifrån ett BOD<sub>7</sub>-utsläpp av 27mg/l vid vattentemperaturen 20 C. Därför bör det yrkade värdet på 20 mg/l inte medföra någon påtaglig påverkan i Prästabäcken. Därutöver bör

beaktas att vid låga släpps utsläppsvattnet till en syresatt damm med en uppehållstid mer än tio timmar innan utsläpp sker till Prästabäcke, varvid huvuddelen av BOD7-innehållet bör ha förbrukats.

#### *Totalkväve*

Kvävet i utsläppsvattnet består huvudsakligen av organiskt bundet kväve, som är mindre biotillgängligt än nitratkväve och ammoniumkväve, vilka vid normal drift har mycket låga halter, särskilt under sommarhalvåret. Ammoniumkvävehalten kan öka något under vintern, men syretäring på grund av det bedöms upphöra vid låga temperaturer. Kväveutsläppet bedöms inte medföra någon effekt på faunan i Prästabäcken. Påverkan från omgivande jordbruksmark bedöms vara den främsta kvävekällan i området.

#### *Totalfosfor*

Fosfor är det växtnäringsämne som normalt är begränsande för produktionen av vattenlevande växter. I sjöar får förhöjda fosforhalter störst effekt då detta kan ge algbloomningar som kan ge syrebrist vid nedbrytning och som också kan ge produktion av toxiner som gör vattnet olämpligt för bad och dricksvattenkonsumtion. De två dammar som finns i området är små, och har för kort omsättningstid för att betydande växtplanktonproduktion ska kunna ske. Växtplankton behöver som regel flera veckors omsättningstid för att kunna utvecklas. Vidare kan hög täthet av vattenlevande växter konkurrera ut plankton. Detta kan vara relevant för den nedre större dammen som ligger strax ovan järnvägen. Beroende på inverkan av jordbruk kommer denna ha potential för stor växtproduktion oavsett inverkan från bolagets utsläpp. I rinnande vatten ger ofta en måttlig näringspåverkan en positiv effekt genom ökad biologisk produktion. Detta är också fallet med bottenfaunan nedströms järnvägen. Denna var både talrik och artrik med stor andel syrekrävande arter. Vad gäller produktion av vattenväxter i bäcken motverkas denna dels genom beskuggning från träd och buskar och dels genom återkommande rensningar som ökar erosion och ger en hård botten som är mindre attraktiv för växtetablering.

Bolaget har redovisat några fosforhalter i recipienten: uppströms anläggningen 0,045 – 0,063 mg/l, nedströms 0,074 - 0,110 mg/l.

Då huvuddelen av provtagningar i samband med utökad provtagning genomfördes under lågflödesperioder kan man förvänta sig större genomslag från jordbruket under högflödesperioder.

Under 2013 var det omfattande störningar i SBR-reningen, vilket är orsaken till förhöjda värden. Orsaken är åtgärdad. Enstaka förhöjda värden 2014 och 2015 orsakades av överdosering av fosfatfosfor i SBR-reningen. I samband med lågflöden sker utsläpp via den luftade dammen där sedimentering och utfällning av fosfor kan ske. Vid lågflödesperioder blir således genomslaget mindre än vad som framgår av redovisade utsläppsdata.

För att fosforutsläppet ska kunna ge en negativ effekt på faunan i rinnande vatten krävs att produktionen av växter blir så stor att syrebrist uppstår när dessa bryts ned eller att vegetationen blir så tät att genomströmning och faunavandring försvåras. Då förutsättningar för detta saknas i Prästabäcken kommer inte bolagets fosfor-

utsläpp att medverka till negativa effekter i vattendraget. Som tidigare nämnts motverkar beskuggning och återkommande rensningar större etableringar av växter i vattendraget. Förekommande forssträckor bidrar också till att kontinuerligt syresätta vattendraget.

#### *Metaller*

Då metaller i lakvattnet vid Hässleholms Kretsloppscenter finns i en miljö med mycket höga halter av organiska ämnen och periodvis partikelrikt vatten i själva deponin, i lakvattensystem, lakvattendammar och i SBR-reaktor kan man utgå från att metallerna som redovisas i utsläppsvattnet är organiskt bundet till lösta organiska ämnen, organiska mikropartiklar, till oorganiska mikropartiklar och till oorganiska komplex. Således kommer metallerna ej att förekomma i sina giftigaste förekomstformer som klassning är grundad på.

Med utgångspunkt för uppmätta halter av tungmetaller klassas dessa som låga för arsenik, kadmium, nickel, krom och zink i Prästabäcken nedströms anläggningens utsläppspunkt (Y16). Koppar förekommer i halter strax över gränsen för måttligt höga halter. Måttligt höga kopparhalter är dock vanligt förekommande i Södra Sverige beroende på geologisk påverkan.

För både nickel och zink innebär förekommande yrkande om höjda begränsningsvärden att man fortfarande kommer att ligga på nivån låg halt om man skulle nyttja hela utsläppsutrymmet. Som tidigare nämnts så är begäran om höjt begränsningsvärde inte baserat på att man avser att öka utsläppsmängden utan på att man behöver rimliga marginaler för att bedriva en rationell verksamhet.

När det gäller nickel är en höjning särskilt angelägen. Nickel är mer rörlig än många av övriga tungmetaller genom att metallen i större grad är bunden till lösliga komplex. För att effektivt kunna reducera nickelhalter måste fällning ske med kalciumoxid vid pH-värde på 11-12. Detta är inte aktuellt vid Kretsloppscentret. Dels innebär detta ökad kemikaliehantering, ökade arbetsmiljörisker (frätande), ökade kostnader. Detta särskilt mot bakgrund av att nickelhalterna är låga i Prästabäcken.

#### *TOC*

Analys av TOC i Prästabäcken har ingått sedan 2014. Beroende på stor inverkan av skogs- och myrmarker i den övre delen av vattensystemet var halterna av TOC mycket höga i båda referensstationerna där medelhalter på 19 respektive 41 mg/l uppmättes. Nedströms utsläppspunkten var halten 37 mg/l. Halterna minskade sedan i den nedre delen av huvudfåran och låg på 24 mg/l i stationen före utloppet till Almaån. Utgående från redovisade utsläppsmängder och medelflöden i Prästabäcken blir beräknade haltökningar till följd av utsläppet ca 8-9 mg/l. Oavsett utsläppet skulle ändå en ökning skett i området beroende på ökad andel skogs- och myrmark i området kring Kretsloppsparken och ner till jordbruksområden i södra delen av vattendraget.

Organiska ämnen kan påverka vattenmiljön dels genom att de förbrukar syre vid nedbrytning och dels att de försämrar ljusklimatet för vattenlevande växter, vilket gäller områden med djupt vatten. Organiska ämnen binder upp metaller som tidigare nämnts och kan också fungera som buffring i saltfattiga och saltrika vatten.

Detta beroende på att humusämnen, som ofta är en dominerande post i organiska ämnen, har jonbytaregenskaper (via karboxylgrupper). Hög halt av organiska ämnen kan därför motverka toxiska effekter av oorganiska ämnen såsom metaller och olika salter.

De organiska ämnen som släpps ut från Kretsloppsparken efter nedbrytning och sedimentering i luftade dammar och i SBR-anläggning utgörs till största delen svårnedbrytbara organiska ämnen. Dessa har sitt huvudsakliga ursprung från vedämnen och humus. Av genomförda BOD-analyser framgår också att syretäringförmågan är begränsad.

#### *Klorid*

Kloridhalterna har avtagit från maximalt 1 200 mg/l sommaren 2012 till nivåer kring 600 mg/l under 2016. Orsaken till höga värden under 2012 med avklingning under 2013 var ett felaktigt deklarerat avfall.

Det finns risk att kloridhalter ökar till följd av kommande sluttäckningar. Då kan lakvattnet inledningsvis bli mer koncentrerat med avseende på salter, vilket normalt är övergående. Då sluttäckning minskar flödet kommer inte utsläppsmängderna öka utan dessa kommer troligen att minska eller vara oförändrade. Vidare renas dagvattnet från behandlingsytor med organiskt avfall genom fällning med järnklorid, som är en källa till klorid. Efter SBR-reaktorn tillsätts också järnklorid för att fälla kvarvarande rester av fosfor. Skärpta begränsningsvärden för klorid kan därför försvåra reningen i anläggningen.

När det gäller klorid och salthalter i allmänhet är det inte ovanligt med stora variationer och periodvis förhöjda halter i små jordbrukspåverkade vattendrag, detta gäller särskilt sådana som saknar sjöar uppströms och som periodvis påverkas av utflöde av saltrikt grundvatten.

Klorid är ingen toxisk substans men saltet är viktigt för vattenorganismers reglering av organismers kroppsvätskor gentemot omgivningen. Förhöjda salthalter och variationer av salthalter kan innebära en stressfaktor för organismerna. Bolaget har redovisat litteraturuppgifter om effekt- och toxicitetsgränser för akvatiska organismer (EC50 - den koncentration som ger en mätbar effekt, som t.ex. kan vara rörlighet, cellaktivitet, och LC50-värden - letal dos med 50 % dödlighet). Dessa värden ligger som regel på nivåer på flera tusen mg/l, men i några fall på 600 - 700 mg/l.

Av betydelse för effekter av klorid är också vilka andra salter som finns i vattnet. I naturen och i lakvattnet förekommer dock ej rena salter utan blandningar av olika salter som både kan minska eller öka effekten av ett enskilt ämne. I lakvattnet finns även andra dominerande salter av bl.a. vätekarbonat, sulfat, natrium, kalium, kalcium och magnesium som tillsammans ger en specifik saltsammansättning. Den eventuella påverkan som kan ske på organismens saltreglering styrs sedan även av andra faktorer såsom t.ex. exponeringstid, syrehalt (djur), ljusklimat (växter), kondition och vilka ämnen som kan interagera med salter såsom organiska molekyler med jonbytaregenskaper, m.m.

Nämnda förhållande är en av flera orsaker till varför man utför toxicitetstester på lakvatten där man exponerar vattenorganismer för aktuellt vatten. Den test som utfördes på grönalg och kräftdjur på koncentrerat lakvattnet från Hässleholms Kretsloppscenter visade ingen nämnvärd toxicitet.

Med stöd av angivet resonemang och redovisade toxicitetsgränser bedöms det ej troligt att kloridutsläppet ger akuta gifteffekter på faunan i vattendraget. Dock kommer den snabba variation som sker av salthalter i samband med ett flöde av renat lakvatten stängs av och på främst i samband med lågflöden att ge en osmotisk stress på faunan. Då vattnet generellt är saltrikt även med andra salter än klorid, kommer denna stress att uppkomma oavsett om kloridhalten är låg eller hög. Efter att vattnet blandats ut med annat vatten kommer denna effekt att avta nedströms i bäcken. Man kan utgå från att effekten är störst ner till den första forssträckan. I den efterföljande dammen kommer en utjämning att ske varvid effekten bör avta väsentligt.

#### *Sammanfattning*

Saltutsläppet, oavsett kloridhalt, ger en osmotisk stress tills vattnet blir utjämnat i dammen direkt nedströms den första forssträckan. Vidare kan även utfällning av järn ske när vatten leds direkt från filter till bäcken. Detta ger en lokal effekt vid utströmningspunkten där järnbeläggningar kan falla ut på bottenfaunaorganismer. Detta är också ett fenomen som förekommer naturligt i många vattendrag på platser där järnhaltigt grundvatten strömmar ut, vilket är fallet i området runt anläggningen.

För huvuddelen av bäcken nedströms den första dammen kan man dock på goda grunder utgå från att effekter på fauna och växter är liten eller obetydlig. Detta bekräftas också av genomförda undersökningar med avseende på bottenfauna och elfiske. Dock är det inte osannolikt att effekter förkommer som är relaterade till jordbruk och rensningar längre ner i vattensystemet.

#### Dagvatten

Provtagning fyra gånger per år har skett i dels ett dagvattendike som leds mot Hörlingeån (södra diket) och dels mot Prästabäcken (östra diket). Båda dikena har hög alkaonitet och pH-värden vanligen något över 7. Kloridhalten har varierat mellan ca 100 och 200 mg/l i södra diket och i det östra diket har variationen varit kraftigare, mellan 0 och ca 700 mg/l. Kvävehalten har varierat mellan 4 och 12 mg/l i södra diket, med ofta mer än hälften som ammoniumkväve, och i östra diket mellan något milligram upp till ca 8 mg/l med vanligen något lägre andel ammoniumkväve än i det södra diket. Totalfosforhalten anges vara normal för dagvatten, 0,14-0,16 mg/l. BOD7-halten har varit låg i södra diket och måttligt högt i det östra diket (medelvärden 7,5 resp. 17 mg/l). Förekomst av pentaklorfenol och mjukgöraren DEPH har noterats. Järn och mangan har förekommit i höga halter, indikerande inverkan från grundvatten. Koppar och blyhalter har varit måttligt höga (3,3 – 3,5 resp 0,1 – 1,4 µg/l). Hög halt zink (75 µg/l) påträffades i det östra diket, troligen på grund av förekomst av galvaniserat material. Övriga tungmetaller förekom i vad bolaget anger som låga halter ( t.ex. arsenik 0,8 - 0,9 µg/l, krom 0,9 µg/l, nickel 5 - 7 µg/l. och kadmium 0,05 µg/l). I utloppet till Hörlingeån anser bolaget det vara motiverat med en våtmark/dämning i det södra diket.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Närmaste vattenförekomst enligt förordning (2004:660) är Almaån.

Den kemiska statusen i Almaån bedöms vara god med undantag för kvicksilver och bromerade flamskyddsmedel. Undantaget för kvicksilver och bromerade flamskyddsmedel gäller i stort sett alla vattenförekomster i Sverige och beror huvudsakligen på diffus påverkan. I Almaån är metallhalter generellt låga, i nivå med opåverkade bakgrundshalter. Bidraget från verksamheten bedöms inte ha någon betydelse varken för halterna i Almaån, eller för de ekologiska förhållandena i vattendraget.

Organiska miljögifter har i ett antal utredningar analyserats i inkommande vatten till SBR-reningen. Då dessa halter generellt varit låga och då dessa reduceras i efterföljande rening kombinerat med spädningen i Almaån (1 620 gånger), kommer bidragen från anläggningen inte att vara mätbara.

Med utgångspunkt i utsläppsmängder med avseende på närsalter (N+P) och metaller, uppmätta halter av organiska miljögifter i lakvatten samt uppmätta halter av metaller och organiska miljögifter i Prästabäckens sediment bedöms inte påverkan av deponianläggningen vara av betydelse för halter eller effekter i Almaån eller kunna påverka Almaåns möjlighet att uppnå god ekologisk status. Bottenfauna i Almaåns nedre del visar också på hög status och högt artantal.

Sammanfattningsvis anser bolaget att den sökta verksamheten inte står i strid mot de intentioner som följer av "Weserdomen" (Förhandsbesked från Europadomstolen, mål C-461/13).

Verksamheten bedöms alltså inte kunna påverka Almaåns möjlighet att uppnå god status oavsett nuläge, nollalternativ eller för de sökta alternativen.

***Buller***

För buller bedöms att verksamheten inte kommer att bidra till att Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller överskrids, utifrån genomförda beräkningar av verksamhetsbuller inklusive transporter inom verksamhetsområdet, avseende sex bostäder i omgivningen. Vid den mest utsatta bostaden uppgår den ekvivalenta ljudnivån dagtid vardagar till 46 dB (A), 35 dB (A) lördagar, 31 dB (A) nattetid och övrig tid. Den utökade verksamheten beräknas inte medföra ändrade bullernivåer, utom ökning med 1 dB vid nivå under 30 dB (A) i någon punkt.

Beräkningarna har kompletterats med två kontrollpunkter som ligger på ett stort avstånd från verksamheten men som utgör två fastigheter som ligger närmast transportleden till anläggningen. Beräkningsresultaten ligger inom  $\pm 1$  dB(A). För att säkerställa att de beräknade bullernivåerna inte blir underskattade har bolaget valt att fördela antalet rörelser vardagar dagtid mellan 07.00 och 16.00 dvs. nio timmar då merparten av rörelserna förekommer. Motsvarande sätt har också skett för personbilstransporterna.

Av beräkningarna framgår det att en ökning av transporter med drygt 40 % inte påverkar den beräknade bullernivån vid de ursprungliga kontrollpunkterna undantaget punkt 3 där en ökning dagtid från 27 till 28 dB(A) noteras. Vid de tillkommande punkterna ökar dock dagtidsvärdet från 46 till 47 dB(A) respektive 42 till 43 dB(A) då dessa i princip enbart berörs av buller från transporter.

Eftersom skillnaderna mellan nuläget, nu gällande tillstånd och de sökta alternativen ligger inom 1 dB(A) är dessa alternativ enligt bolagets bedömning att betrakta som likvärdiga vad avser buller. Då Naturvårdsverkets rekommendationer uppfylls får bullernivån anses vara godtagbar för samtliga alternativ.

### ***Luft***

Utsläpp till luft bedöms inte ha någon påverkan vare sig på människors hälsa eller på miljön då bakgrundshalterna är låga och de halter som uppträder vid verksamheten är också låga och detta gäller för såväl nollalternativ som valt alternativ.

Trots vidtagna åtgärder mot lukt kan lukt i omgivningen förekomma.

Bolaget anser att miljö kvalitetsnormer för luft understigs i området med god marginal.

### ***Risker***

Verksamheten omfattas inte av Sevesolagstiftningen, då lagrade mängder av reglerade ämnen inte överskrids. Lagring sker bl.a. av ca 30 m<sup>3</sup> alkoholer (som kolkälla för vattenreningen) samt dieselolja med något tiotal m<sup>3</sup>, smörj och hydrauloljor mindre än 10 m<sup>3</sup> samt mindre än 1 m<sup>3</sup> komprimerad gas/vätska. Risker i övrigt är främst kopplade till maskinarbeten, spill och läckage till vatten. Personal är utbildad, jourtjänstgöring dygnet runt och övervakningssystem med larm vid driftavvikelse.

### ***Miljömål och hänsynsregler***

Verksamheten bedöms ha en mycket liten påverkan på regionala och nationella miljömål samt inte påverka statusklassningen för de vattenförekomster som finns i området. Verksamhetens miljöpåverkan bedöms totalt sett vara måttlig. Mot bakgrund av verksamhetens syfte och dess sammantaget sett mindre förändringar, bedöms dess samlade påverkan på miljön vara acceptabel i förhållande till den nytta som erhålls.

Anläggningen aktualiserar på olika sätt Miljöbalkens allmänna hänsynsregler. Bolaget har redovisat hur bolaget anser sig uppfylla hänsynsreglerna.

Verksamhetsutövarens erfarenhet av avfallshantering är mycket stor varför risken för haverier som kan orsaka skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön betraktas som mycket liten. Verksamhetsutövaren är väl medveten om stoppregelns innebörd men bedömer att den inte ska tillämpas i det aktuella fallet.

**Kontroll av verksamhet**

Enligt 22 kap. 25 § miljöbalken ska en dom innehålla bestämmelser om bl.a. utsläppskontroll. Bolaget har därför föreslagit ett villkor med lydelsen: Ett program för att kontrollera att utsläppsvillkor enligt detta tillstånd innehålls ska upprättas senast sex månader efter att detta beslut vunnit laga kraft. Programmet ska fastställa mätmetoder, mätfrekvenser och utvärderingsmetoder för respektive parameter. Bolaget anser därför att dessa frågor inte ska detaljregleras i vare sig ansökan eller tillståndet.

**Ekonomisk säkerhet**

För samtliga låneförpliktelser har Hässleholms Kommun ställt kommunal borgen mot en årlig avgift grundad på den totala lånestocken. De är upphävda men används fortfarande då inga ersättande råd har utfärdats.

Till samtliga deponier görs avsättning för beräknade kostnader de kommande 30-60 åren. Med tanke på de långa beräkningsperioderna har kostnadsberäkningarna nuvärdesberäknats. Kostnader som tas med avser lakvattenkostnader, gashanteringskostnader, material för sluttäckning, analyskostnader, avskrivningar samt övriga driftskostnader för detta. Man räknar med att ha lakvattenkostnader för samtliga deponier under 25 år efter deponiernas stängning. Gashanteringskostnader har kalkylerats i endast ett fall men även här under 25 år. Sluttäckningsmaterial tas till viss del in i form av förorenade massor. Intäkterna från detta sammanfaller inte med kostnaderna och därför görs extra avsättning för dessa kostnader under den tid som intäkterna inflyter. Avsättningen under den här perioden uppgår till 1,2 mkr per år. För två av deponierna beräknas inga gaskostnader uppstå och därför tas inte heller kostnader för detta med i beräkningsunderlaget. Här beräknas avsättningarna till kostnad per intagna ton per år, 21 kr/ton respektive 40 kr/ton.

Totalt uppgår avsättningarna till 43 Mkr i bolagets årsredovisning för 2014.

**INKOMNA YTTRANDE**

**Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Myndigheten för samhällskydd och beredskap** har avstått från att yttra sig.

*Bolagets kommentarer till specifika yrkanden anges i kursiv text, med indrag, direkt i anslutning till respektive yrkande. I de fall bolaget endast vidhåller sitt yrkande utan kommentarer anges inget.*

**Länsstyrelsen** har anfört följande ifråga om bolagets ansökan och yrkanden.

- a) Länsstyrelsen kan godta bolagets yrkande om avfallsmängder under förutsättning att länsstyrelsens yrkande om utsläppshalter fastställs (se bl.a. villkor 14 och 15).
- b) Länsstyrelsen motsätter sig detta yrkande p.g.a. att vad som anses vara bästa tillgängliga teknik kan förändras över tid.

*Bolaget: punkten utgår.*



- c) Länsstyrelsen godtar detta yrkande under förutsättning att villkor 15 föreskrivs enligt länsstyrelsens förslag.
- d) Länsstyrelsen godtar detta om bolaget om länsstyrelsens yrkande om villkor 14 och 15 föreskrivs.
- e) Länsstyrelsen önskar besked om hur bolaget bedömer tillståndsplikten enligt 11 kap. miljöbalken.

*Bolaget: Punkten utgår.*

- f) Länsstyrelsen har ingen erinran mot bolagets yrkande.
- g) Länsstyrelsen motsätter bolagets yrkande och anser att frågan bör kunna regleras av tillsynsmyndigheten.
- h) Länsstyrelsen motsätter sig bolagets förstahandsyrkande men kan godta bolagets andrahandsyrkande gällande verkställighetsförordnandet.
- i) Länsstyrelsen har ingen erinran mot bolagets yrkande.

Länsstyrelsen motsätter sig att de av tillsynsmyndigheten medgivna undantagen enligt 13 § NFS 2004:4 ska fortsätta att gälla när verksamheten erhåller ett nytt tillstånd. Tidigare dispenser har medgivits bl.a. med beaktande av att verksamheten har haft ett tidsbegränsat tillstånd. Länsstyrelsen anser vidare att detta är en tillsynsfråga som inte ska regleras i tillståndet.

*Bolaget: Dispenser är inte tidsbegränsade och det finns inte skäl till att de skulle upphöra till följd av ett nytt tillstånd.*

Prövotidsvillkor förslag A:

Länsstyrelsen yrkar att villkoret utgår och hänvisar till villkor 12.

Prövotidsvillkor förslag B:

Länsstyrelsens yrkade omformulering av provotidföreskriften har accepterats av bolaget och framgår av bolagets yrkanden.

Motivering: Länsstyrelsen ser positivt på att bolaget nu vill rena dagvattenflöden. Exempelvis kommer MKM-massor att lagras på en yta som sedan är kopplad till dagvattensystemet (s. 8 och s. 22 i tekniska beskrivningen). Bolaget har tidigare framfört att dagvatten är sådant vatten som ej har varit i kontakt med avfall varför rening av detta delflöde ej behöver ske. Länsstyrelsen delar inte bolagets syn på att förorenade massor med föroreningsinnehåll motsvarande MKM inte skulle betraktas som avfall eller att dagvatten som kommer från dessa ytor inte skulle kunna vara förorenat och att detta vatten ska kunna släppas ut utan rening.

Länsstyrelsen anser att bolaget bör redovisa en utförlig beskrivning av olika delströmmar samt föreslå villkor för halten föroreningar i relevanta delströmmar. Det är viktigt att bolaget utreder vilka reningsåtgärder som behövs i enskilda delströmmar för att uppnå en effektiv rening av aktuella föroreningar och för att uppfylla kraven på BAT i BREF-dokumentet för Waste Treatment Industries (se bl. a.

BAT nr. 42 fl 46 och 48). Länsstyrelsen ställer sig dock generellt skeptisk till provotider gällande utredningar som redan borde vara klara inför en tillståndsansökan. Provotiderna har även en tendens att dra ut på tiden. Verksamhetens påverkan på vattenmiljön och krav på rening av delflöden bedömer länsstyrelsen vara avgörande för tillåtligheten. I detta fall då verksamheten redan är etablerad på platsen bedömer dock länsstyrelsen att en provotidkan medges men att tiden för redovisning medförslag till slutliga villkor ska begränsas till två år efter lagakraftvunnen dom då utredning om vattenutsläpp är av största vikt för aktuell verksamhet.

Bolaget har godtagit länsstyrelsens villkorsförslag under förutsättning att tiden ändras till två år. Länsstyrelsen godtar bolagets yrkande på två år under förutsättning att det första året sker provtagning (med säsongvariationer) som efterföljs av ett år för utvärdering och utreda möjliga reningstekniker samt föreslå begränsningsvärden. För att bolaget ska komma igång med provtagningen föreslår länsstyrelsen att ett tillägg görs med när en provtagningsplan ska vara framtagen.

Villkorsförslag 3:  
Länsstyrelsen yrkar att villkoret utgår.

Motivering: Bolaget har justerat sitt yrkande till att "massor avsedda för sluttäckning får lagring ske under högst 10 år". Länsstyrelsen hänvisar till 5 § i avfallsförordning (2011:927). Länsstyrelsen saknar även motivering till tidsaspekten på just 10 år då det inte framgår var och hur denna lagring ska ske och ev. miljöpåverkan etc.

*Bolaget: Massor i detta sammanhang är en resurs och inte ett avfall, med referens till ett antal vägledande domar där massor med föroreningsnivåer motsvarande Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM) får användas vid sluttäckning. Tiden behövs för utjämning av flöden mellan olika år.*

Villkorsförslag 4:  
Länsstyrelsen yrkar på följande lydelse av villkoret.

”Lagring och mellanlagring av farligt avfall ska ske på tät, hårdgjord yta. Vid risk för urlakning av miljöfarliga ämnen ska avfallet täckas”.

Motivering: Länsstyrelsen anser att det är svårt att bedöma och följa upp i tillsynen bolagets förslag till skrivningen "betydande urlakning...". Syftet med villkoret är att nederbörd inte ska komma i kontakt med avfallet så att urlakning sker, täckningen bör därmed utformas på sådant sätt så att kontakt med nederbörd förhindras.

*Bolaget: Bolaget omformar villkoret men argumenterar bl.a. att täckning/nederbördsskydd inte behövs om analyser eller bedömningar visar att risken för urlakning är ringa eller har bedömts inte utgöra risk för arbetsmiljö eller för hantering i lakvattensystemet.*

Villkorsförslag 7:

Länsstyrelsen yrkar att villkoret ska ha följande lydelse.

”Bolaget ska senast sex (6) månader inför etablering av deponietapper redovisa till tillsynsmyndigheten hur kontrollen av botten tätningen och bottenkonstruktionen ska ske samt en läggnings- respektive kvalitetsplan över arbetena.”

Motivering: Bolaget har godtagit denna villkorsskrivning i sitt andrahandsyrkande. Länsstyrelsen justerar dock yrkandet med att redovisningen ska inkomma sex månader före etablering istället för tre. Länsstyrelsen bedömer att denna typ av ärenden kan vara komplicerade och att anmälan kan behöva remitteras etc. och för att myndigheten ska hinna med att handläggningen så bedöms sex månader vara en rimlig tid.

Villkorsförslag 8:

Länsstyrelsen yrkar att villkoret ska ha följande lydelse.

”Bolaget ska senast sex (6) månader inför sluttäckningen av varje etapp redovisa till tillsynsmyndigheten hur kontrollen av tätskiktet ska ske samt en läggnings- respektive kvalitetsplan över arbetena.”

Motivering: Bolaget har godtagit denna villkorsskrivning i sitt andrahandsyrkande. Länsstyrelsen justerar dock yrkandet med att redovisningen ska inkomma sex månader före sluttäckning istället för tre. Länsstyrelsen bedömer att denna typ av ärenden kan vara komplicerade och att anmälan kan behöva remitteras etc. och för att myndigheten ska hinna med att handläggningen så bedöms sex månader vara en rimlig tid.

Villkorsförslag 10:

Länsstyrelsen yrkar att villkoret ska utgå.

Motivering: MKM är ett begrepp som gäller förorenad mark och olika användningsändamål för denna vid olika föroreningsnivåer, ej en nivå där det finns utrymme att förorena upp till. Vilka massor som får användas i utjämningskikt etc. vid sluttäckning av deponin bör hanteras genom anmälan till tillsynsmyndigheten. Föroreningsnivån i massorna vid sluttäckning får bedömas fån fall tillfall.

Länsstyrelsen hänvisar också till Mark- och miljööverdomstolens dom daterad den 13 maj 2015 (mål nr M5829-14) där del bl.a. framgår att bolaget dels ska undersöka föroreningsinnehåll och dess lakningsegenskaper hos de massor som används ovan tätskiktet vid en sluttäckning. Länsstyrelsen anser att det kan finnas skäl att reglera föroreningsmängden hårdare än MKM om det behövs ut från risk för påverkan på ytvatten.

*Bolaget: Det finns inga faktorer som skulle medföra att kraven på att massorna skulle bli olika vid en helhetsbedömning nu jämfört med att skjuta upp det till delprovningar av deltäckningar. Enfördel med koppling till MKM är att om Naturvårdsverket skärper riktvärdena så kommer det automatiskt att gälla för täckmassorna.*

Villkorsförslag 12:

Länsstyrelsen yrkar på följande skrivning av villkor 12 samt att provotidsvillkor A utgår:

”Senast två (2) år efter laga kraftvunnen dom ska det finnas tillräcklig teknisk kapacitet för att omhänderta det lakvatten som genereras inom verksamheten”.

Motivering: Verksamheten har återkommande problem med tillräcklig kapacitet för att hantera lakvatten inom anläggningen. Verksamhetens påverkan på vattenmiljön och krav på tillräcklig kapacitet att hantera lakvatten bedömer länsstyrelsen vara avgörande för tillåtligheten och länsstyrelsen ser därmed inga skäl till att ha en provotid för åtgärderna.

Villkorsförslag 13:

Länsstyrelsen yrkar att villkorslydelsen ändras till följande.

”Förorenat vatten från lagrings-, behandlings- och deponeringsytor ska samlas upp och renas i erforderlig uträkning före utsläpp till recipient.”

Motivering: Länsstyrelsen anser att villkoret ska ändras tillsammans utformning som finns i befintligt tillstånd med undantag av hur mycket utjämningsmagasinet ska rymma. Bolaget har godtagit länsstyrelsens yrkande.

Villkorsförslag 14:

Länsstyrelsen yrkar på följande villkorsskrivning.

”Vid bevattning av energiskog får tillförseln av kväve inte överstiga 200 kg/ha. Högst 20 000 m<sup>3</sup> vatten får årligen bevattnas på befintliga bevattningsytor. Innan bevattning får ske på sedan tidigare icke bevattnade ytor ska samråd med tillsynsmyndigheten göras med avseende på bevattningens utformning och belastning. Bevattning får endast ske under växtsäsong april-oktober. Bevattning får inte ske i sådan omfattning att ytavrinning till vattendrag sker”.

Motivering. För att växterna ska kunna uppta näringsämnen vid bevattning med renat lakvatten bör bevattning endast ske vid växtsäsong d.v.s. april-oktober. Länsstyrelsen yrkar på detta tillägg till bolagets villkorsförslag. Länsstyrelsen anser att villkoret även ska omfatta högsta årliga mängder så som föreskrivs i gällande tillstånd.

*Bolaget erinrar om att infiltration av grundvatten endast sker då det inte är tjäle i marken. Utanför perioder med tjäle är rotsystemen mer eller mindre aktiva oavsett växtsäsong.*

Villkorsförslag 15:

Länsstyrelsen yrkar på följande villkorslydelse.

”Föroreningsinnehållet i utsläppt lakvatten till recipient samt till bevattning får som medelvärde för kalenderår (två år efter att tillståndet vunnit laga kraft gäller nedanstående utsläppshalter som månadsmedelvärde) inte överstiga följande begränsningsvärden.

Parameter	mg/l
BOD7	10
Tot-N	15
Tot-P	0,3
Oljeindex	1
As	0,010
Pb	0,002
Cd	0,0002
Cu	0,03
Cr	0,05
Hg	0,00025
Ni	0,06
Zn	0,05
TOC	125
Klorid	850/500**
Ammoniumkväve	3*

\* Medelvärde under perioden 1 juni till och med den 31 oktober.

\*\* Två år efter att tillståndet vunnit laga kraft så får kloridhalten inte överstiga 500 mg/l.

Om ammoniumkvävehalten som månadsmedelvärde överstiger 3 mg/l under tiden 1 juni till och med 31 oktober ska bolaget omgående meddela tillsynsmyndigheten detta så snart resultaten från månadens analyser erhållits samt inom en vecka redovisa för tillsynsmyndigheten vilka åtgärder som har vidtagits eller avses att vidtas för att klara villkoret.

pH-värdet får inte understiga 6,5 och inte överstiga 9,5.”

Motivering: Länsstyrelsen anser att de begränsningsvärden som beslutades i prövotidsutredningen i dom meddelad den 27 maj 2013 med Mål nr M3147-04 och M 1682-12 ska kvarstå. Länsstyrelsen delar inte bolagets bedömning om att det finns skäl och att höja dessa begränsningsvärden. Utsläppshalterna av näringsämnen, ammonium, klorid, TOC och flera metaller är höga och det finns en lokal tydlig påverkan på Prästabäcken. Alla naturliga vatten ska skyddas för negativ påverkan så långt som är skäligt möjligt oberoende om de klassas som vattenförekomster eller inte. Prästabäcken kan inte ses som ett förlängt reningssteg för verksamheten. Både Almaån och Hörlingeån har måttlig status med avseende på näringsämnen (utvärderat med avseende på fosfor) och åtgärder behöver göras för att minska näringspåverkan på åarna för att de ska uppnå god ekologisk status. Verksamheten finns inom dessa åars avrinnings område även om lakvattnet inte direkt släpps ut till dem. Länsstyrelsen ställer sig också frågande till varför bolaget yrkar på högre halter gällande, nickel, zink och TOC då bolagets redovisade medel-

värden för åren 2012, 2013 och 2014 innehålls med marginal i jämförelse med nuvarande begränsningsvärden. Gällande BOD7 och tot-N överskreds årsmedelvärdet endast under 2013 och under 2014 hade dessa halter åter igen sjunkit under gällande begränsningsvärden med undantag för tot-N som överskreds marginellt. Gällande tot-P så överskreds nuvarande begränsningsvärde under 2013 och 2014 samt gällande klorid så överskreds nuvarande begränsningsvärden endast under 2012 vilket dessutom var innan nuvarande begränsningsvärden fastställdes. Bolaget har inte redogjort för någon orsak till de högre halterna under vissa år.

Länsstyrelsen ser inga skäl till att höja begränsnings värden för att enstaka halter har överskridits när inte orsakerna har utretts. Om de höga halterna exempelvis beror på driftstörningar så ska dessa inte utgöra underlag för att begränsningsvärdena höjs.

Länsstyrelsen har även tittat på utsläppshalterna för år 2015 i bolagets miljörapport, där innehålls begränsningsvärdena för alla parametrar förutom för BOD7 där årsmedelvärdet har uppgått till 12 mg/l, bolaget har i miljörapporten förklarat att de förhöjda värdena grundas i huvudsak på driftsfel på en doseringspump. De enstaka förhöjda värdena har kunnat kopplas till kolkälledoseringen och till snabba temperaturskiftet i inkommande lakvatten under hösten. Kloridhalterna har under 2015 varit höga vid enstaka provtagningar vilket förklaras med inkommande avfall som sedan stoppades, halterna har sedan succesivt klingat av, det totala årsmedelvärdet ligger under begränsningsvärdet. Det står därmed klart att förhöjda halter under år 2015 beror på driftstörningar vilket inte motiverar högre begränsningsvärden i villkor 15 då dessa ska ligga till grund för normal drift. Länsstyrelsen anser att kloridhalterna är mycket höga och kan påverka Prästabäcken negativt.

Länsstyrelsen anser därmed att bolaget behöver installera reningsteknik och/eller utföra åtgärder som nedbringar kloridhalten till 500 mg/l. Två år från att tillståndet har vunnit laga kraft anses vara en skälig tid för att vidta åtgärder så att halterna klorid kan minskas.

Länsstyrelsen ser inga rimliga motiv till de marginaler som bolaget yrkat beaktat att begränsningsvärdena föreskrivs som årsmedelvärden. Historiskt sett så har vissa månadsmedelvärden överskridits av olika skäl men främst orsakade av driftstörningar.

Det sökta tillståndet innebär en ökning av totalfosformängden med 2,6 gånger, totalkvävemängden med mer än 50 %, kloridmängden med 17 % och nickel och zinkmängden med 70 % och 60 %. Oberoende om den ökade sökta nivån beror på en förväntad ökning av utsläpp eller ett behov av marginal, så kommer ökad tillåten utsläppsnivå ge möjlighet till ökade utsläpp.

Länsstyrelsen anser att när en verksamhet ser tendenser till ökade utsläpp, ska verksamheten söka lösningar och åtgärder för att begränsa dessa, istället för att ansöka om ökade utsläppsnivåer. Länsstyrelsen anser att det finns ytterligare utrymme för åtgärder inom ramen för det rimliga och miljömässigt motiverade och detta vore att installera ett skivfilter efter sista sandfiltersteget. Denna investering

bedöms inte vara orimligt dyr och skulle innebära en sänkning av utsläppen av fosfor och metaller. Att tillåta för generösa marginaler till verkligt utsläpp leder dessutom inte till incitament för att fortsätta jobba med utsläppsminimering.

Villkorsförslag 16:

Länsstyrelsen yrkar på följande villkorslydelse:

”Ljud från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

Dagtid helgfri måndag-fredag kl. 07.00-18.00,	50 dB(A)
Natttid samtliga nätter kl. 22.00-07.00,	40 dB(A)
Övrig tid,	45 dB(A)
Momentana ljud natttid får inte överskrida	55 dB(A).

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar eller immissionsmätningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för faktisk drifttid under de tidsperioder som anges ovan dock minst en timme. Kontroll ska minst ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ändrade ljudnivåer eller när tillsynsmyndigheten så kräver.

Motivering: Länsstyrelsen ser inga skäl till att frångå praxis och tillåta högre ljudnivåer under lördagar. I nuvarande tillstånd så omfattas bolaget av havet på maximalt 45 dB (A) även på lördagar. Länsstyrelsen anser även att ett tillägg bör göras på hur kontrollen av villkoret ska ske. Länsstyrelsen ser heller inte några skäl till att dagtidsvärdena ska börja gälla från kl. 06 istället för från kl. 07 så som gäller i befintligt tillstånd.

Närboende och boende längs vägen till anläggningen bör inte tillåtas få en försämrad ljudmiljö om verksamheten erhåller ett nytt tillstånd.

Villkorsförslag 17:

Transporter till och från verksamheten ska ske huvudsakligen mellan 07.00 och 22.00.

Motivering: Närboende och boende längs tillfartsvägen till anläggningen bör inte tillåtas få en försämrad ljudmiljö om verksamheten erhåller ett nytt tillstånd. För att stämma bättre överens med villkor 16 så bör även villkor 17 föreskrivas att gälla från kl. 07.00.

Villkorsförslag 18:

Länsstyrelsen yrkar att villkoret ändras till följande.

”Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras så att spill och läckage inte kan nå avloppsledning eller omgivningen. Förvaring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt utformad så att nederbörd inte ansamlas. Alternativ till full invallning

kan vara att behållaren är dubbelmantlad. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 % av övriga behållares volym. Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt vid förvaringsplatsen. Kemiska produkter som kan reagera med varandra ska förvaras åtskilda. Förvaringen ska ske på sådant sätt att tillträde förhindras för obehöriga. Tankar och cisterner som saknar överfyllnadsskydd ska förses med nivåmätare och larm.”

Motivering: Villkoret bör omfatta allt flytande farligt avfall och kemiska produkter, även de som ej uppkommit i verksamheten samt att kravet på invallning endast gäller kemiska produkter och flytande farligt avfall. Länsstyrelsen godtar bolagets tillägg om att "alternativ till full invallning kan vara att behållaren är dubbelmantlad".

#### Ytterligare villkor som länsstyrelsen yrkar

- Verksamheten-inbegripet åtgärder för att begränsa skador eller olägenheter för människors hälsa och miljön- ska bedrivas i huvudsak på det sätt som bolaget angett eller åtagit sig i målet om inte annat framgår av denna dom.

Motivering: Bolaget har yrkat på ett allmänt villkor, länsstyrelsen anser att utformningen av detta bör vara samma som i nuvarande tillstånd.

#### *Bolaget har godtagit länsstyrelsens villkorsförslag.*

- Halten av föroreningar i utgående vattenfas från oljebehandlingsanläggningen till lakvattenbehandlingssystemet får inte överstiga följande årsmedelvärden olja (oljeindex, alternativt summa opolära alifatiska kolväten) 60 mg/l, bly 0,25 mg/l, kadmium 0,0030 mg/l, krom 0,050 mg/l, kvicksilver 0,0010 mg/l, nickel 0,3 mg/l och zink 3,5 mg/l.

Motivering: Länsstyrelsen anser att de begränsningsvärden i befintligt villkor 8 som fastställdes i dom meddelad den 27 maj 2013 med målnummer M 3147-04 och M 1682-12 ska kvarstå. En reglering av delströmmen vatten från oljebehandlingsanläggningen kan behövas då det finns en relativt stor risk för utsläpp av orenat lakvatten till recipienten. BAT för avfallshantering är bland annat att ha separata insamlingssystem för avloppsvatten med olika föroreningsgrad, d.v.s. att rena delströmmar. Det bör också vara en ambition att rena vid källan så att det inte enbart sker en utspädning av föroreningarna i lakvattensystemet. Luftade dammar och SBR bedöms inte heller utgöra BAT för oljebehandlingsanläggningen. I domskälen i Mark- och miljödomstolens dom meddelad den 27 maj 2013 med målnummer M 3147-04 och M 1682-12 framgår även följande ” Det är viktigt att reningsåtgärder vidtas i enskilda delströmmar av förorenat vatten. Mark- och miljödomstolen bedömer att det är befogat med begränsningsvärden för föroreningsinnehållet i det vatten som avleds från oljebehandlingsanläggningen. Begreppet "riktvärde " ska inte längre användas. Värdena bör istället gälla som årsmedelvärden och nivåerna bestämmas med utgångspunkt i uppmätta årsmedelhalter de senaste fem åren." Bolaget överklagade befintligt villkor 8 till Mark- och miljööverdomstolen som avslog överklagandet, se dom med Mål nr M5706-13.



- Flisning och lagring av flisat trä som innehåller farliga ämnen ska ske under tak.

Motivering: Detta villkor (nr 14) finns i befintligt tillstånd, se dom meddelad den 14 november 2005 Mål nr M 3147-04. Länsstyrelsen ser inga skäl eller motiveringar till att det inte ska finnas kvar i ett nytt tillstånd. Bolaget kan godta följande lydelse: "Vid riklig nederbörd som medför omfattande ytavrinning ska flisning och lagring av sådant trä ske under tak." Länsstyrelsen anser att bolagets villkorsförslag är svårt att följa upp då en bedömning måste göras vad som menas med "riklig nederbörd". Länsstyrelsen vidhåller därmed sitt tidigare yrkande i yttrandet daterat den 21 juni 2016.

- Skriftliga instruktioner ska finnas för underhåll av systemet för lakvattenrening.

Motivering:

Länsstyrelsen delar till viss del bolagets bedömning att skriftliga instruktioner kan hanteras via egenkontroll och operativ tillsyn men anser att det är skäligt att kontroll för lakvattenrening föreskrivs i villkor med tanke på att driften har varit problematisk historiskt sett.

- Uppstår luktolägenheter ska åtgärder vidtas så att olägenheterna upphör.

*Bolaget har godtagit detta villkor.*

- Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten och den kommunala räddningstjänsten upprätta en brandskydds- och insatsplan. Planen ska finnas tillgänglig för tillsynsmyndigheten senast sex (6) månader från det att tillståndet tagits i anspråk. Uppföljning och revision av planen ska årligen redovisas i bolagets miljörapport.

Motivering: Länsstyrelsen anser att det är viktigt att förorenat släckvatten tas om-hand på ett sätt så att det inte når recipienten utan att ha renats på ett effektivt sätt. Effekterna av en brand på anläggningen utgör en risk för skada på miljön och olägenhet för människors hälsa. Länsstyrelsen anser att åtgärder för att förebygga brand, begränsa effekterna av en uppkommen brand och lösningar för omhändertagande av släckvatten ska framgå av dokumenterade rutiner inom ramen för bolagets egenkontroll och enligt en s.k. brandskydds- och insatsplan som ska utarbetas i samråd med tillsynsmyndigheten och den kommunala räddningstjänsten. Detta för att bl. a. erhålla rätt dimensionering på uppsamlingskonstruktionerna och för att säkra tillräcklig tillgång på släckmedel etc. Bolaget borde utförligt ha redovisat för hur lagringen ska ske av brännbart avfall, både löst och balat. Redogörelsen borde ha innehållit uppgifter om storleken på brandceller och hur dessa avgränsade, dimensionering av sektioner avseende balat brännbart avfall (höjd, bredd, längd), storlek på brandgator och skyddsavstånd samt storlek på upplag och högar av trä. Länsstyrelsen bedömer dock att en sådan reglering kan ske genom en brandskydds- och insatsplan och anser därför att villkor om en sådan ska föreskrivas.

*Bolaget har ingen erinran i sak om brandskydds- och insatsplan men anser att det är en tillsynsfråga via egenkontrollen.*

- Släckvatten som uppkommer på anläggningen ska samlas in, lagras separat från annat vatten och kontrolleras i avvaktan på slutligt omhändertagande. Det ska även finnas uppsamlingsmöjligheter för släckvatten på anläggningen.

Motivering: Släckvatten från en avfallsanläggning kan innehålla föroreningar som beroende på vad som brunnit kan vara skadligt för anläggningens lakvattenrening. Släckvatten bör därför samlas in och lagras separat samt kontrolleras innan slutligt omhändertagande beslutas.

Bolaget har bemött med att detta villkor redan uppfylls genom redan uppförd branddamm. Detta villkor regleras därför redan genom det allmänna villkoret. Länsstyrelsen anser dock att förutsättningarna på anläggningen kan ändras och andra uppsamlingsmöjligheter kan komma att krävas, länsstyrelsen vidhåller därmed sitt tidigare yrkande.

- Kontroll av utsläppens påverkan på recipient ska ske. Kontrollen ska ske i egen regi eller samordnat. Samråd om kontrollens utformning ska ske med tillsynsmyndigheten senast sex (6) månader från det att tillståndet har tagits i anspråk.

Motivering: Av 26 kap. 19 § miljöbalken framgår bl. a. att den som bedriver verksamhet som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön fortlöpande ska planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön.

Verksamheten medför utsläpp till vatten. Enligt länsstyrelsens bedömning behövs, med beaktande av verksamhetens utsläpp, en recipientkontroll. Recipientkontroll är i första hand inte till för att mäta enskilda utsläpp utan för att mäta den totala belastningen på recipienten. Kontrollen kan antingen ske i egen regi eller samordnat. Att utföra en sådan kontroll är oftast för kostsam för en enskild verksamhetsutövare varför kontrollen lämpligen sker samordnat med andra verksamhetsutövare, myndigheter eller organisationer.

Recipientkontrollen kan fullgöras genom inlämnande av eget kontrollprogram eller också ske inom ramen för den samordnade recipientkontroll som sker i länet. Bolaget ska, bl. a. med ledning av kontrollen, fortlöpande anpassa verksamheten så att påverkan på recipienten minimeras. Genom att tillsynsmyndigheten är samrådspart till kontrollprogrammet uppfylls kravet på ett ändamålsenligt villkor.

*Bolaget: Formuleringen bestrids, då det utgör en onödig dubbelreglering och även är diffust uttryckt. Hänvisning görs till egenkontrollen.*

Länsstyrelsens justerade yrkande om delegationsvillkor:

- Ytterligare rening av delströmmar inom verksamhetsområdet.

Motivering: Bolaget bör kontinuerligt arbeta för att rena verksamhetens delflöden. Länsstyrelsen anser att ytterligare framtida reningstekniker för olika delströmmar kan vara aktuella att installera. Länsstyrelsen anser även att eventuellt ytterligare framtida reningstekniker för t.ex. PFAS och andra organiska miljögifter etc. kan bli aktuella. Eventuella villkor för detta bör delegeras till tillsynsmyndigheten. Länsstyrelsens notering: Länsstyrelsen delar bolagets bedömning om att de av länsstyrelsen tidigare yrkade delegationsvillkoren innebär dubbelreglering i jämförelse med lagstiftningen och att dessa därmed inte behöver föreskrivas.

*Bolaget: Kravet bestrids då det utgör en onödig dubbelreglering. Om nya tekniker utvecklas kan frågan hanteras med omprövning enligt 24 kap. miljöbalken.*

Länsstyrelsen har i yttrandet också angett att bolaget den 21 november 2016 har inkommit med en anmälan till länsstyrelsen angående en bränsletank för biodiesel. Länsstyrelsen anser att denna åtgärd ska ingå i ansökan och att bolaget därför måste redogöra för åtgärden och dess påverkan samt även om åtgärden omfattas av Sevesolagstiftningen etc.

**Miljönämnden** instämmer i bolagets bedömning att det finns behov av anläggningar som kan ta emot och hantera förorenade massor och andra avfall som uppstår i samband med olika avhjälpandeåtgärder. Nämnden anger en rad skäl för att mängderna kan komma att öka och anser det vara svårt att förutsäga sådana avfallsmängder.

Miljönämnden anser det vara önskvärt att bolaget utreder förutsättningarna för att vidta restaureringsåtgärder i Prästabäcken i syfte att återskapa ett mer naturligt tillstånd samt förbättra förutsättningarna för upptag av näringsämnen, syresättning av vattnet m.m. En förbättrad rening av vattnet i Prästabäcken ska dock inte ses som en del av bolagets verksamhet. Det är fler parter i ett dikningsföretag varför bolaget inte har fullständig rådighet i denna fråga, varför ett åtagande av bolaget bör begränsas till utredning av förutsättningarna.

Miljönämnden yrkar på att villkorsförslag 3 utgår. Miljönämnden ser inte att det finns utrymme i lagstiftningen för den form av lagring som bolaget föreslår ska ske under en tidsperiod om tio år. Enligt 5 § avfallsförordningen (2011:927), punkten 2, anses en plats eller anläggning där avfall lagras innan det återvinns eller behandlas, om lagringen sker för en kortare period än tre år inte vara en deponi. Den lagring av massor som bolaget avser utföra får inte bedrivas under längre tid än tre år.

Miljönämnden yrkar på följande lydelse av villkorsförslag 4. ”Lagring och mellanlagring av farligt avfall ska ske på tät, hårdgjord yta. Vid risk för urlakning

av miljö- eller hälsofarliga ämnen ska avfallet täckas på ett sådant sätt att det ej kommer i kontakt med nederbörd”

Miljönämnden anser att begreppet "betydande urlakning" i bolagets förslag ull lydelse är oprecist och att ett villkor med en sådan lydelse medför att det är omöjligt att vid tillsynen kontrollera huruvida bolaget följer villkoret. Vidare anser nämnden att det är önskvärt att det tydliggörs vad syftet med täckningen av avfallet är.

Miljönämnden yrkar att villkorsförslag 10 ska utgå.

Miljönämnden anser, i likhet med länsstyrelsen, att MKM är ett begrepp som ska användas för att bedöma eventuella åtgärdsbehov och möjlighet ull användning av förorenad mark och au det således inte ska ses som en nivå där det finns utrymme att förorena upp till. Vidare konstaterar nämnden att massor som innehåller halter av ämnen upp till nivåer motsvarande riktvärdena för MKM medför en risk för människors hälsa eller miljön.

Miljönämnden ifrågasätter inte att en nedlagd deponi under lång tid framöver kommer att utgöra en förorenat område. Dock menar nämnden att detta inte bör möjliggöra att det tillförs föroreningar i halter som överstiger de som redan finns på deponin, sådana föroreningar som inte redan förekom på deponin eller föroreningar som på grund av platsspecifika förutsättningar utgör en stor risk. Särskilt inte i sådana massor som kommer att läggas ovanför tätskiktet där riskerna för såväl spridning som exponering är högre.

Vidare vill nämnden särskilt understryka att Naturvårdsverkets riktvärden för förorenad mark inte är konstanter utan att de har förändrats (den senaste uppdateringen kom i juni 2016) och att de sannolikt kommer att fortsätta att förändras även i framtiden.

Mot bakgrund av ovanstående anser miljönämnden att det inte ska fastställas några nivåer eller riktvärden för de massor som ska användas utanför deponins tätskikt i samband med sluttäckningen utan att tillsynsmyndigheten bör ges möjlighet att, efter inkommen anmälan från verksamhetsutövaren, göra en bedömning i det enskilda fallet,

Villkorsförslag 11. Miljönämnden yrkar att bolagets förslag till villkor ändras med avseende på spädningsfaktorn.

Mot bakgrund av att bolaget redovisat att spädningsen i medeltal är 20 gånger vid utsläppspunkten anser miljönämnden att en spädningsfaktor om 4 gånger, som anges i bolagets förslag till villkor är allt för generös.

Miljönämnden tillstyrker länsstyrelsens yrkanden ifråga om villkorsförslag 13-16 samt 18.

Miljönämnden vill i fråga om villkorsförslag 14 även poängtera att bevattning med renat lakvatten som sker utanför växtlighetens tillväxtperiod medför en ökad risk att föroreningar når grundvattnet.

Miljönämnden anser att bolagets förslag ej bör inkluderas i villkorsförslag 18, dels på grund av att formuleringarna "mindre mängder" och "direkt anslutning" är oprecisa och dels på grund av att all förvaring av kemiska produkter bör vara invallad, Mot bakgrund av det mycket stora utbud av olika lösningar för invallad kemikalieförvaring som finns tillgängliga på marknaden kan det inte anses vara oskäligt eller orimligt att bolaget åläggs att ordna invallad förvaring för samtliga kemiska produkter som förekommer inom verksamheten.

Miljönämnden tillstyrker även länsstyrelsens yrkanden om ytterligare villkor samt delegationsvillkor.

***Bolaget** vidhåller sina tidigare motiv och argument men vill framhålla att det inte är tendenser till ökade utsläpp som motiverar utsläppsvillkoren utan istället att nivån mellan de verkliga utsläppen och villkorsnivån måste vara skälig. Intill att de slutliga villkoren meddelades var marginalen mera rimlig men sedan två år tillbaka när de slutliga villkoren meddelades blev marginalen orimligt liten.*

*Bolaget vidhåller att nuvarande reningsanläggning har en höggradig reningsförmåga. Detta har i ärendet redovisats i gjorda undersökningar/beräkningar som visar på att den samlade påverkan av metaller, närsalter och organiska miljögifter från anläggningen är mycket liten i Almaån,*

*I det fall Mark- och miljödomstolen väljer att ställa krav på bolaget att utreda förutsättningarna för att vidta restaureringsåtgärder i Prästabäcken kan bolaget godta detta.*

**DOMSKÄL**

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling och syn i målet den 6 december 2016.

**Miljökonsekvensbeskrivning**

Efter de kompletteringar som tillförts bedöms miljökonsekvensbeskrivningen vara tillfyllest för att ligga till grund för verksamhetens tillåtlighet och behov av särskilda villkor, varför den kan godkännas.

**Tillåtlighet****Lokalisering**

Mark- och miljödomstolen delar bolagets syn på att det utifrån ett resurshushållningsperspektiv är det fördelaktigt att fortsätta verksamhet och deponering i anslutning till befintlig verksamhet, jämfört med att antingen finna ny plats eller transportera avfallet till andra befintliga anläggningar. Det har inte heller framkommit något alternativ som skulle innebära väsentligen mindre intrång i omgivningen. Nuvarande lokalisering bedöms, utifrån redovisade underlag, inte medföra någon olägenhet för omgivningen eller miljön i oacceptabel omfattning. Lokaliseringsprincipen enligt 2 kap. 6 § miljöbalken får därför anses vara uppfylld.

**Bästa möjliga teknik**

Det finns ännu inget fastställt s.k. BREF-dokument med bindande teknikkraV i form av BAT-slutsatser med direkt koppling till verksamheten. De BREF-dokument i övrigt som bolaget har angett som relevanta är icke bindande. Mark- och miljödomstolen bedömer att för närvarande tillämplig BREF är främst ”Waste Treatments Industries August 2006”. Den är ganska allmänt hållen men innehåller vissa rekommenderade haltintervall för utsläpp av behandlat avloppsvatten från avfallshandtering. Ett slutligt förslag till ny BREF väntas dock under 2017. Tillgängligt utkast innehåller utsläppsvärden för direktutsläpp till vatten för ett antal parametrar i form av haltintervall, samt hur mätning ska ske. Förslaget innebär skärpning av halter i utsläppsvatten. De utsläppsvillkor som anges i domsslutet ligger överlag under eller i nedre halvan av respektive intervall, utom för TOC som ligger högre, samt krom som ligger i den övre delen av intervallet. Med de åtaganden som

bolaget har gjort och med de villkor som föreskrivs bedöms bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken tillämpas enligt nuvarande BREF-dokument.

### ***Miljö kvalitetsnormer***

Mark- och miljödomstolen bedömer att bolaget har visat att verksamheten inte medför risk för att någon miljö kvalitetsnorm överskrids.

### ***Hänsynsregler i övrigt***

Mark- och miljödomstolen bedömer att bolaget har tillräcklig kunskap om verksamheten och dess miljö påverkan, hanterar kemiska produkter m.m. och bidrar till hushållning med energi och råvaror, samt inte motverkar uppfyllandet av nationella och regionala miljömål, så att hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken kan uppfyllas.

### ***Utökad verksamhet***

Mark- och miljödomstolen ser inte skäl att begränsa tillståndet enligt bolagets andrahandsyrkande, då något linjärt samband mellan deponerad mängd och utsläpp via lakvatten inte förväntas på grund av bättre deponeringsförhållanden och lakvattenflödet från de äldre deponidelarna framgent genererar mindre lakvattenflöden efter sluttäckningen. Det är utsläppsvillkoren som får utgöra faktisk begränsning. Inte heller annan omgivningspåverkan, t.ex. buller väntas öka i sådan omfattning att tillåtligheten sätts i fråga.

Tillstånd kan alltså medges till befintlig och utökad verksamhet.

### **Tillståndets omfattning**

Enligt 22 kap. 25 a § miljöbalken ska ett tillstånd till återvinning, bortskaffning och lagring i samband med sådan behandling innehålla förteckning över kategorier och totala mängder avfall som får lagras, återvinnas respektive bortskaffas. Några i lagstiftningen definierade avfallskategorier finns inte längre, varför bolaget har gett förslag på avfallsslag genom koder enligt avfallsförordningen, vilket överensstämmer med kraven i 36 § förordning (2001:512) om deponering av avfall. De flesta typer täcks in, med ett par undantag. För att motverka risken för att koder ändras över tid bör i tillståndet i klartext anges de avfallstyper som inte omfattas. Det kan också konstateras att miljöprövningsförordningen har omarbetats och att

verksamhetskoder delvis har ändrats från årsskiftet 2016/2017 jämfört med de verksamhetskoder som bolaget har yrkat. Enligt övergångsbestämmelser ska tillståndsmål som inletts före ikraftträdandet handläggas enligt äldre bestämmelser. I tillståndstexten bör verksamhetsdelar anges utan koder för att undvika förväxling. Det kan därutöver konstateras att begreppet mellanlagring av avfall inte längre används i förordningstext. Med hänvisning till övergångsbestämmelsen kan begreppet ändå användas i domslutet.

Deponering regleras via förordningen om deponering av avfall (2001:152), vilken bolaget har uppgett att man har för avsikt att följa. Någon begäran om tillstånd till avsteg från förordningen enligt dess 24 § har inte framställts. Utöver vad som beslutas i detta tillstånd gäller alltså tillämpliga generella föreskrifter.

Bolaget har emellertid yrkat att dispenser från tillsynsmyndigheten avseende föreskriften NFS 2004:4 om hantering av brännbart avfall och organiskt avfall ska fortsätta att gälla. Länsstyrelsen har motsatt sig detta, men har hänvisat till att det är en tillsynsfråga. Bolagets yrkande kan ses som en begäran om att domstolen ska besluta att dispensererna ska gälla parallellt med tillståndet enligt miljöbalken. Domstolen avser inte att besluta om detta men konstaterar att dispensererna inte har knutits till tidsbegränsningen hos gällande tillstånd och inte avser avfall som på annat sätt avhandlats eller detaljregleras genom tillståndsprövningen. De kan alltså fortsätta att gälla till dess att tillsynsmyndigheten finner att de inte längre är relevanta. Domstolen konstaterar också att någon bestämmelse motsvarande 24 § deponeringsförordningen inte finns för att besluta om avsteg från 9 och 10 §§ nämnda förordning avseende de aktuella förbuden mot deponering av brännbara och organiska avfall.

### **Prövotidsyrkanden**

Bolaget har yrkat prövotid för dels utredning av kapaciteten hos lakvattenbehandlingsanläggningen och risken för okontrollerade utsläpp vid bräddning, dels närmare utredning av dagvattenutsläppen i enlighet med länsstyrelsens yrkande. Länsstyrelsen har motsatt sig den förstnämnda prövotiden och anser att det ska regleras genom villkorsförslag 12 i länsstyrelsens version.



Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens syn ifråga om den förstnämnda prøvotiden. Det ankommer på bolaget att utforma anläggningen så att förutsägbara flöden kan hanteras inom ramen för utsläppsvillkor. Bolaget har redovisat beräkningar av att utjämningsmagasin har tillräcklig kapacitet. För exceptionella händelser bör dock tillsynsmyndigheten delegeras beslutsrätt på sätt som bolaget föreslagit.

Ifråga om dagvattenutsläppen utöver vad som leds till det interna reningsverket konstateras att redovisade halter som är betydligt lägre än utgående renat lakvatten, t.ex. de flesta metaller och fosfor. BOD<sub>7</sub> och kväveföreningar samt zink förekommer i halter i nivå med det renade lakvattnet. Järn och mangan har höga halter, vilket inte är ovanligt vid inverkan av utströmmande grundvatten. Bolaget har angett att dagvatten kommer från ytor som högst motsvarar föroreningsnivån mindre känslig markanvändning och menar att dagvattnet kan jämföras med dagvatten i allmänhet från tätorter. Inga ytor för lagring och behandling anges gå till dessa dagvatten. Några uppgifter om årligt flöde via dagvatten har inte framkommit, men kan förmodas vara lägre än från lakvattengenererade ytor och de olika behandlings- och upplagsytorna. Ytterligare provtagningar kan vara motiverade för att främst visa på effekten av planerad reningsåtgärd för dagvatten i form av utbyggd våtmark. Domstolen anser dock att inget tyder på att dagvattenutsläppen skulle vara av sådan dignitet att frågan om eventuella villkor måste hanteras genom ett prøvotidsförordnande, utan den bör kunna hanteras genom delegation till tillsynsmyndigheten.

### **Villkor**

#### ***Allmänt villkor.***

Villkor bör utformas i likhet med vad som har föreskrivits i hittillsvarande tillstånd, för att befästa de åtaganden m.m. som bolaget har gjort.

#### ***Villkor om avfallslagring***

I likhet med hittillsvarande villkor bör det preciseras utifrån 4 § avfallsförordningen (2011:927) hur länge avfall får lagras utan åtgärd.

Bolagets villkorsförslag 3 om lagring av massor för sluttäckning innehåller dock inte begreppet avfall. Länsstyrelsen och miljönämnden har motsatt sig villkoret, främst utifrån ett avfallsperspektiv. Frågan är då närmast när ett avfall, t.ex. schaktmassor, i allmänhet upphör att vara ett avfall. Naturvårdsverket har gett viss vägledning med hänvisning till avfallsdirektivet (2008/98/EG). Det är verksamhetsutövaren som ska bedöma om ett avfall efter en återvinningsprocess har upphört att vara ett avfall. Tillsynsmyndigheten har dock avgörandet. I avfallsdirektivet (artikel 6) finns kriterier som ska ligga till grund för framtagandet av förordningar på EU-nivå om End of waste-kriterier. Naturvårdsverket anser att dessa kriterier kan ge vägledning vid bedömningen av om avfallet upphört att vara avfall:

- Ämnet eller föremålet ska användas allmänt för specifika ändamål
- Det ska finnas en marknad för eller efterfrågan på sådana ämnen eller föremål
- Ämnet eller föremålet ska uppfylla de tekniska kraven för de specifika ändamålen och befintlig lagstiftning och normer för produkter
- Användning av ämnet eller föremålet kommer inte att leda till allmänt negativa följder för miljön eller människors hälsa.

Naturvårdsverket pekar också på att i rättspraxis har framhållits att en förutsättning för att ett förfarande ska anses utgöra ett återvinningsförfarande där avfallet upphör att vara avfall är dels att avfallet fyller samma funktion som ett naturmaterial, dels att användningen av materialet inte ger upphov till ökade störningar för människors hälsa eller miljön, eller i vart fall mycket begränsade sådana störningar. Funktionskravet eller miljökravet kan dock inte sättas så högt att någon avvikelser från naturmaterialens egenskaper över huvudtaget inte kan accepteras. Motsvarande bör gälla även om det material som ska ersättas inte är ett naturmaterial utan ett annat material.

Mark och miljödomstolen anser att det är en tillsynsfråga att avgöra vilka massor som inte längre klassificeras som avfall och som kan lagras längre än reglerna för avfallslagring.

Ifråga om villkor för täckning av farligt avfall under lagring har graden av utlakningsrisk gett upphov till olika formuleringsförslag. Villkoret kan formuleras med koppling till lakvattenbehandlingsanläggningen. Domstolen anser att en jämförelse mot t.ex. de utlakningskriterier som finns i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2004:10) då kan göras. För att inte onödigtvis belasta reningsanläggningen bör risken för utlakning begränsas, t.ex. genom förvaring under tak eller annan åtgärd, så överskridande av kriterierna för lakning av icke-farligt avfall inte befaras. Dessa värden bör dock inte fästas i villkor utan kan utgöra en möjlig bedömningsgrund vid tillsyn av täckningsåtgärder, i den mån en närmare bedömning behöver göras i det enskilda fallet av risken för oproportionell belastning av reningsanläggningen.

#### ***Villkor om kompostering***

Vid huvudförhandlingen påpekade miljönämnden risken för spridning av invasiva arter. Bolaget bekämpar bl.a. björnloka på plats. Domstolen anser att frågan om spridningsrisker är av betydelse och att den del av trädgårds- och parkavfallet som komposteras separat bör omfattas av någon form av kontroll av förekomst av sådana arter. Frågan bör kunna hanteras genom delegation till tillsynsmyndigheten.

#### ***Villkor om kontroll inför bottentätning och sluttäckning***

Någon reglering av denna fråga framgår inte av deponeringsförordningen, men tillsynsmyndighetens medverkan framgår bl.a. av 31, 32 och 37 §§ i förordningen. Det kan vara lämpligt att föreskriva att information ges till tillsynsmyndigheten inför väsentliga steg i hanteringen. Kortast möjliga handläggningstid bör vara enligt länsstyrelsens ursprungliga yrkande, tre månader. Ett villkor om det hindrar inte bolaget att lämna informationen tidigare.

#### ***Villkor om sluttäckningsmassors egenskaper***

Mark- och miljööverdomstolen har i mål M 5829-14 den 13 februari 2015 avgjort vilka krav som ska gälla för sluttäckning av en av deponierna i Vankiva (benämnd Deponi 2000 eller etapp 1). I den domen anges att massor med innehåll enligt krav vid mindre känslig markanvändning (MKM) ska tillämpas, i enlighet med vad Mark- och miljööverdomstolen har angett som praxis. I domen angavs dock att samtidigt ska gälla krav på utlakningsegenskaper hos materialet, samt kontroll av massornas innehåll och lakningsegenskaper. Länsstyrelsen har delvis hänvisat till

denna dom men har förordat att frågan lämnas till tillsynsmyndigheten för avgörande vid varje beslut om sluttäckning av en del av deponin. Miljönämnden har ansett att tillsynsmyndigheten ska avgöra frågan vid varje anmälan inför sluttäckning av en deletapp. Bolaget har ansett att kraven bör bli desamma oavsett delprovningar eller bedömning vid ett tillfälle.

Mark- och miljödomstolen anser att frågan redan är principiellt avgjord i högre instans och att det är lämpligt att sätta dessa krav som villkor redan nu. I nämnda dom anges referens till platsspecifika värden för utlakning till annat dokument. Dessa värden bör nu anges direkt i villkoret. I nämnda dom refereras också till MKM-halter enligt en viss utgåva av Naturvårdsverkets rapporter. Villkor i ett tillståndsbeslut med lång giltighetstid bör dock av rättsäkerhetsskäl inte göras beroende av andra dokument än lagstiftningstext, då dokumenten kan komma att ändras. De refererade MKM-värdena bör därför anges i bilaga till denna dom.

#### *Villkor om utsläpp till vatten*

##### Lagringskapacitet

I enlighet med bedömningen ovan om behovet av provotid, bör bifall lämnas till länsstyrelsens yrkande om villkor som tillgodoser tillräcklig lagringskapacitet för att eventuellt ökande lakvattenvolymer ska utredas och vid behov åtgärder vidtas.

##### Utsläppsvillkor

Det har inte framkommit något formellt behov av att skärpa utsläppsvillkoren för vatten utifrån klassificeringen av vattenförekomster enligt vattendirektivet (2000/60/EG). Påverkan kan dock möjligen vara påtaglig vid låga vattenflöden i den första bäcksträckan som kan anses ha begränsat skyddsintresse. Det är alltså i huvudsak fråga om tillämpning av bästa möjliga teknik, som innebär att villkoren bör anpassas till vad som är tekniskt möjligt och rimligt.

Ifråga om begränsningsvärden för utsläpp av behandlat lakvatten och vatten från lagrings- och bearbetningsytor m.m. anser domstolen att de nya analysresultat som har tillkommit sedan förra tillståndsprovningen kan motivera att begränsningsvärdena ändras i någon mån. Ansökan avser också en större behandlad avlopps-

vattenmängd, vilket i och för sig inte nödvändigtvis behöver resultera i högre utgående halter, om dessa är beroende av ämnenas löslighet och fällningsreaktioner. Uppehållstiden för vattnet i reningsanläggningen kan emellertid vara avgörande. Domstolen anser att villkorsnivåerna bör sättas tydligare utifrån ett statistiskt betraktelsesätt, avseende de analysresultat som kan anses vara representativa för driften av anläggningen. Därvid bör de överutsläpp som berott på specificerade orsaker som inte inbegrips i normal drift utelämnas, såsom uppenbara feldoseringar och tekniska felgrepp.

Det kan konstateras att bolaget har yrkat högre utsläppshalter som årsmedelvärden än enligt hittills gällande villkor, men att yrkandet ändå inte har justerats fullt ut för vissa uppmätta extremvärden. Överlag synes bolaget ha lagt årsvärdena på en nivå som motsvarar ca 90 % av månadsmedelvärdena under en femårsperiod, dock något högre procenttal för vissa metaller. Länsstyrelsens yrkande innebär däremot att hittills villkorade årsmedelvärden ändras till månadsmedelvärde. Nivån motsvarar överlag medelvärdet över hela femårsperioden, men dessa nivåer ligger vanligen något högre än de medelvärden som erhållits de senaste tre åren. Länsstyrelsens yrkande skulle innebära en kraftig skärpning av villkoret då en överträdelse en enskild månad skulle vara åtalbar, jämfört med överträdelse av ett årsmedelvärde. Villkor med halt för månader kan dock vara särskilt betydelsefulla för belastningen av närrecipienten vid låga flöden i denna.

Mark- och miljödomstolen anser därför att det kan vara rimligt att omformulera villkoret till månadsmedelvärde, men då med en numera vanlig konstruktion med undantag för en viss andel av mättillfällena för att kompensera för statistisk spridning. Det kan då vara rimligt att värdet ska gälla för tio månadsprover under ett kalenderår. Ett sådant villkor bör dock kompletteras med ett takvillkor för totalt utsläpp. Istället för ett årsmedelvärde som halt, utifrån bolagets invändning att framtida, tillkommande lakvatten kan förväntas vara mer koncentrerat men med mindre vattenvolymer, kan det vara bättre att ange ett villkor uttryckt som tillåten mängd per år.

För beräkning av årsutsläpp tas här utgångspunkt i angivet flöde från SBR-anläggningen, 400 m<sup>3</sup>/dygn, vilket motsvarar ca 150 000 m<sup>3</sup>/år. Bolaget förväntar sig inte någon väsentlig förändring av detta flöde. Som årlig genomsnittshalt har mark- och miljödomstolen bedömt att följande halter bör kunna innehållas med stor sannolikhet, med utgångspunkt i en skattning utifrån årsmedelvärden 2010 - 2016 men med undantag för kraftigt avvikande högsta årsvärden, där förklaringar till de stora utsläppen angetts. Tyngdpunkten i utvärderingen av resultaten har lagts på de senaste tre åren. Villkoren sätts dock inte lägre än vad länsstyrelsen har yrkat ifråga om TOC och klorid. De angivna haltvärden omräknas därefter till årlig utsläppsmängd. Värdena jämförs i nedanstående tabell med vad bolaget angett att dess yrkanden motsvarar, samt med faktiskt utsläpp (medelvärde av årsmedelvärdena för 2012 - 2016). Vid villkorsformuleringen i domslutet läggs på ytterligare ca 10 - 20 % på årsvärdena, i samband med avrundning, och därmed skapa marginal för att minimera risken för överträdelse enbart på grund av statistisk variation.

Parameter	Halt, mg/l	Mängd, kg/år.....		
	MMD bedömning	MMD beräkning	<i>Bolagets ansökan</i>	<i>faktiskt utsläppt</i>
BOD7	12	1 800	3000	1315
Tot-N	15	2250	3750	2 490
Tot-P	0,5	75	120	58
TOC	120	18 000	21000	15 100
Ammonium- kväve	5	750	450	340
Oljeindex	0,2	30	150	22
Arsenik	0,004	0,6	1,5	0,39
Bly	0,001	0,15	0,30	0,085
Kadmium	0,0001	0,015	0,030	0,014
Koppar	0,015	2,25	4,5	1,8
Krom	0,04	6	7,5	5,0
Kviksilver	0,0002	0,03	0,038	0,02
Nickel	0,06	9	15	8,1
Zink	0,04	6	12	5,36
Klorid	750	112 500	150 000	105 000

Kommentarer till vissa mätvariabler:

#### Totalkväve

Det faktiska utsläppet domineras av det utsläpp under 2013 som orsakades av störningar i SBR-anläggningen. Då dessa anges vara åtgärdade bör de värdena inte påverka bedömningen av villkorsnivån.

#### Ammoniumkväve

Bolaget har yrkat ett värde som är lågt i förhållande till uppmätta värden. Haltvillkoret avser dock enbart sommartid. Ett särskilt mängdvillkor för ammoniumkväve behövs inte, då kvävet's allmänna miljöeffekter kan anses täckas av villkoret för totalkväve.

#### Oljeindex

Värdena ligger vanligen långt under 1 mg/l. Högre månadsmedelvärden har bara förekommit vid något enstaka tillfälle. Sådana jämnas sannolikt ut för ett årsmedelvärde. Därför kan det vara rimligt med en årlig utsläppsmängd som motsvarar en betydligt lägre halt än månadsvillkoret.

#### Klorid

En fallande tendens hos kloridhalten har framgått de senaste åren, förklarat som en avklingning efter deponering av ett avfall med högre kloridhalter än vad som uppgivits. Det är dock oklart om fortsatt avklingning kan förväntas. Länsstyrelsen har yrkat lägre villkorsnivå efter ett par år med förväntan om att ytterligare åtgärder kan vidtas. Dessa är dock inte specificerade. Domstolen anser inte att det för närvarande är skäligt att gå längre i utsläppskrav än vad som framgår av domslutet, då någon etablerad ytterligare reningsteknik inte har framkommit och då villkor om minimiutspädning medför att halter inte förväntas i recipienten som skulle tangera de effektnivåer som har refererats i ansökan. Miljönämnden anser att en spädningfaktor om fyra gånger vid utsläpp i Prästabäcken, så som det anges i bolagets förslag till villkor, är allt för generös. Domstolen anser att befintligt villkor om fyra gånger utspädning är tillräckligt utifrån salthalt och att andra parametrar inte är kritiska, sett till vad som har redovisats.

#### Villkor om halter i delflöden

Länsstyrelsen har yrkat att krav på överföring av behandlat vatten till behandlingsanläggningen för lakvatten enligt nuvarande villkor ska bestå. Domstolen anser att oljeförekomst kan innebära störning i reningsverket och att upprätthållande av förbehandlingen är viktigt. Det är också en viktig aspekt att det tydligt framgår att BAT-krav på behandling av delströmmar befästs. Mark- och miljödomstolen anser dock att detta kan hanteras via interna hanteringsdokument inom egenkontrollen och inte nödvändigtvis via direkt straffsanktionerade villkor, då en överträdelse inte behöver innebära att utsläppen påverkas. Det är de fastställda utsläppsvillkoren som får styra hur delflöden ska åtgärdas, samt att bolagets åtaganden även regleras av det allmänna villkoret.

Länsstyrelsen har också yrkat att en fråga om ytterligare åtgärder i delströmmar ska delegeras till tillsynsmyndigheten. Bolaget har motsatt sig det och anser att det blir en fråga för villkorsomprövning. Domstolen anser att om inte det vid prövningen har framkommit någon konkret och befintlig teknik bör inte en generell delegering göras för tillämpning av hittills oprövad teknik. Det ligger i tillsynsmyndighetens roll att vid eventuella villkorsöverträdelser granska t.ex. hanteringen av delflöden och att aktualisera omprövning när ny teknik har blivit tillämpbar.

#### ***Villkor om bevattning av energiskog***

Länsstyrelsen har yrkat att bevattning inte får ske under vinterhalvåret. Bolaget menar att bevattning inte sker på tjälad mark, men att visst upptag i rötter kan ske även utanför sommarhalvåret. Domstolen anser att bolagets åtagande bör anges i villkor, men att tillsynsmyndigheten ges möjlighet att via samråd begränsa bevattningen om skäl framkommer underhand.

#### ***Bullervillkor***

Mark- och miljödomstolen anser, med hänsyn till uppmätta bullernivåer, att verksamheten kan få starta från kl. 06.00 måndag till fredag. Av resultaten framgår också att bullernivån på lördagar är lägre då i huvudsak endast avfallsavlämning från personbilar förekommer under del av dagen och att 45 dB kan innehållas under



denna tid. I konsekvens härmed kan också villkor om transporter ändras till att gälla från kl. 06.00.

***Villkor om invallningar m.m.***

Villkoret kan omformuleras enligt länsstyrelsens yrkande. Vad gäller tillägg med undantag för mindre mängder kemikalier i anslutning till förbrukningsstället har miljönämnden motsatt sig en sådan formulering på grund av dess oklara utformning. Domstolen anser att tillägget kan behövas med viss omformulering för att kemikalier i storlek av konsumentförpackningar ska kunna hanteras rationellt.

***Villkor om flisning av trä***

Länsstyrelsen har föreslagit att befintligt villkor om hantering under tak avseende trä med farliga ämnen ska fortsätta att gälla. Domstolen antar att detta i första hand avser impregnerat trä. Då det har påvisats förekomst av vissa sådana ämnen i recipient för dagvatten bör risken för spridning minimeras. Det har inte framkommit att det befintliga villkoret skulle vara svårt att uppfylla, varför det kan kvarstå med viss omformulering för att möjliggöra flexibla lösningar.

***Villkor om skriftliga instruktioner för lakvattenbehandling***

Mark- och miljödomstolen anser att länsstyrelsens yrkade villkor kan hanteras genom egenkontrollen i 5 § egenkontrollförordningen (1998:901).

***Villkor om recipientundersökningar***

Bolaget har, med hänvisning till egenkontrollen, motsatt sig länsstyrelsens förslag till villkor om recipientkontroll. Domstolen anser att visserligen kan i Naturvårdsverkets råd om egenkontroll (NFS 2001:2) läsas in att kontroll av verkningar i miljön ska ske, och som otvetydigt har skett, men det kan, med anledning av det nya tillståndet, behöva preciseras genom att tidsätta inlämnandet av underlag för ett samråd om fortsatt utformning. Det behöver dock inte regleras att detta ska lämnas in, då tillsynsmyndigheten kan få tillgång till programmet genom tillsyn av egenkontrollen. Detta utesluter inte att bolaget samråder med tillsynsmyndigheten innan programmet läggs fast.

***Släckvattenhantering***

Bolaget har motsatt sig villkor om släckvattenhantering med att det redan finns en tillräcklig damm för att hantera släckvatten. Domstolen anser att villkoret ställer ytterligare krav på handlingsprogram, som visserligen kan hanteras inom egenkontrollen, men ett villkor om det ger problematiken större tyngd.

***Övriga villkorsförslag från länsstyrelsen***

Bolaget har accepterat övriga villkorsförslag. Domstolen anser att dessa kan föreskrivas.

***Villkor i övrigt***

Enligt 22 kap. 25 a och c §§ miljöbalken ska de villkor som behöver uppställas om övervakning och kontroll av övriga villkor; om åtgärder före och under drift av deponi, om skyldighet att rapportera om typer och mängder av avfall som har deponerats, samt det som kan förutses vid avslutning av deponin. Domstolen anser att mycket av detta har reglerats genom deponeringsförordningen men att i övrigt har dessa frågor i huvudsak täckts in genom yrkade och införda villkor. Årlig rapportering av tillförda, behandlade och deponerade mängder redovisas enligt kraven på miljörapport och behöver inte regleras därutöver. I fråga om avslutning av deponin ser domstolen inte behov av att reglera avslutningsplaner och liknande utöver vad som framgår av deponeringsförordningen och den delegering till tillsynsmyndigheten som den innehåller.

***Delegering***

Det behövs en delegering till tillsynsmyndigheten för att hantera frågan om eventuella villkor för dagvattenutsläpp och för de villkor som innebär redovisning till tillsynsmyndigheten och i fråga om vissa kontrollfrågor. Allmän kontroll av efterlevnaden av villkor och åtaganden är en generell tillsynsuppgift som inte behöver regleras i villkor.

***Igångsättningstid***

I ett tillstånd ska anges den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång. I detta fall avser det den utökade verksamheten. Något yrkande utöver det om verkställighetsförordnande har inte framställts. Domstolen bedömer att tio år efter lagkraft-

vunnen dom kan vara rimligt, eftersom det inte har framkommit några skäl att begränsa den maximala tid som kan ges.

### **Verkställighet**

Med tanke på verksamhetens samhällsnytta och problem som skulle uppstå om domen inte skulle vinna laga kraft innan nuvarande tillstånd löper ut bör verkställighetsförordnande för befintlig verksamhet medges. Länsstyrelsen har motsatt sig verkställighet för utökad verksamhet. Även om huvudregeln är att verkställighet för ny verksamhet som medför irreversibel påverkan inte bör lämnas om någon motsätter sig det, anser domstolen att utökningen sker på en plats som redan tidigare bedömts vara i överensstämmelse med lokaliseringskraven enligt miljöbalken och att miljöpåverkan av enbart utökningen blir relativt liten i förhållande till befintlig påverkan. Det bör därför vara möjligt att lämna verkställighetsförordnaden för hela tillståndet.

### **Ekonomisk säkerhet**

Enligt 15 kap. 35 § (tidigare 15 kap. 34 §) och 16 kap. 3 § miljöbalken får ett tillstånd till deponering endast ges om ekonomisk säkerhet ställs, för att samhället inte ska riskera kostnader för återställning och efterbehandling.

Bolaget avsätter för närvarande årligen 1,2 miljoner kronor och år 2014 hade sammanlagt 43 miljoner kronor avsatts för framtida avslutning och hantering av lakvatten efter avslutning. Enligt Miljööverdomstolens domar, bl.a. MÖD 2006:12 och 2010:20, utgör inte sådana avsättningar godtagbar säkerhet. En säkerhet ska vara direkt gripbar för tillsynsmyndigheten. Bolaget har angivit att det finns kommunal borgen för samtliga låneförbindelser, men har inte uppgett någon specifik uppgift om framtida behov av säkerhet. Domstolen anser att det i domslutet måste anges ett belopp på ställd säkerhet.

Nuvarande tillstånd från 2005 innehåller krav på en säkerhet på 35 miljoner kronor i form av pant eller borgen, varav 20 miljoner kronor kan upphävas när efterbehandlingsåtgärder på den äldsta deponidelen har avslutats, men där, såvitt domstolen har uppfattat det, sluttäckningen ännu inte är helt avslutad. Tillståndet 2005 avsåg depo-

nering av högst en miljon ton avfall under en tioårsperiod och nu lämnat tillstånd medger sammanlagt deponering av 6 miljoner ton avfall. En proportionering skulle medföra ett behov av säkerhet på ca 90 miljoner kronor.

En mer detaljerad beräkning kan göras enligt följande. Den beslutade säkerheten för deponeringen, samt för avfall som hänförs till lagrings- och behandlingsytor var alltså 15 miljoner kr enligt hittills gällande dom, som skulle gälla i tio år. I domskälen angavs dock att kostnaderna för avslutning av hela deponin, med bedömd kapacitet att räcka i 50 år, skulle vara 50 miljoner kronor, varav 13,5 miljoner kronor för lagrings- och hanteringsytor, 17,5 för deponiytor för icke farligt avfall och 2,4 miljoner kronor för farligt avfall samt 16,5 miljoner kronor för efterbehandling. Domstolen anser att dessa värden kan användas som utgångspunkt, eftersom det nya tillståndet inte avser någon utökning av verksamhetsområdet i sig, enbart större omsatta årliga mängder. Därför bör en uppräknings ske för de utökade tillståndsvolymer. Bolaget har angett att mängden avfall som tas in till anläggningen kommer att öka med maximalt 40 %, men att mellanlagringen ändå inte väntas öka proportionellt. Domstolen anser dock att eftersom avfallet kan mellanlagras i upp till tre år kan det inte utslutas att mellanlagrad mängd kommer att vid något tillfälle uppgå till motsvarande den årligt lagrade mängden. Tillståndet skulle i så fall medge 40 % större mängd som skulle kunna behöva omhändertas, resulterande i en säkerhet på 19 miljoner kronor för massor som tillfälligt behandlas/lagras. Den årligt tillståndsgivna deponerade mängden icke farligt avfall ökar från 70 000 till 150 000 ton/år, samt för farligt avfall inklusive slagg från 30 000 till 40 000 ton/år. Det innebär en uppräkning till ca 37,6 miljoner kronor respektive 3,2 miljoner kronor. Efterbehandlingskostnaden förmodas däremot vara den samma, 16,5 miljoner kronor. Sammanlagt alltså 76,3 miljoner kronor. Prisindex har under perioden 2005-2016 ökat med ca 13 % (konsumentprisindex, import/exportindex), vilket ger 86 miljoner kronor i nuvärde. Eftersom den deponi, etapp 1, som avslutades 2008 ännu inte har sluttäckts, tillkommer den redan beslutade säkerheten på 20 miljoner kronor, indexuppräknat till 23 miljoner kronor. Totalt säkerhetsbehov är då 99 miljoner kronor.

Ett alternativt beräkningssätt utgår från nuvarande säkerhet, indexuppräknad till 40 miljoner kronor, kostnad enligt ovan för 40 % ökning av omsatta mängder (0,4 ggr 33,4 mkr) vilket blir ca 13 miljoner kronor och tillägg för slutbehandling av nya deponeringsytor med en uppskattad kostnad på 425 kr/m<sup>2</sup> för farligt avfall och 175 kr/m<sup>2</sup> för icke farligt avfall. Kvarvarande ytor för farligt respektive icke farligt avfall uppskattas till 4 respektive 15 ha, vilket ger 17 miljoner kronor respektive 26 miljoner kronor. Sammanlagt blir det då 96 miljoner kronor. Sammanvägning av beräkningssätten ger ca 95 miljoner kronor, vilket bör anges i domslutet.

Det bör dock vara möjligt att koppla säkerheten till etappindelningar, så att säkerhet krävs först när en etappindelning påbörjas och säkerheten avslutas när etappavslutningen godkänts av tillsynsmyndigheten. Det har dock inte angetts någon entydig etappindelning utöver den första etappen. De etapper som anges avser enbart mellantäckning, inte sluttäckning. När den första etappen är slutförd minskar behovet av säkerhet med 23 miljoner kronor. Det bör dock ges möjlighet till justering av säkerhetens belopp vart tionde år, då tillståndet nu inte längre tidsbegränsas. Likaså bör omprövning kunna ske om och när bolaget har fastlagt en entydig etappindelning för den fortsatta verksamheten.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga (DV425)

Överklagande – p.g.a. mellanliggande helgdag – senast den 26 maj 2017.

Cecilia Giese Hagberg

Bruno Bjärnberg

---

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Cecilia Giese Hagberg, ordförande, och tekniska rådet Bruno Bjärnberg samt de särskilda ledamöterna Johan Uhr och StenInge Arnesson.